

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

*Стилістично-прагматичний аспект перекладу політичного
медіадискурсу*

Допущено до захисту «__» _____ 2021 р.

Зав. каф. германської філології ____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студ. групи ПР.м-01
Стеценко Оксана Павлівна

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доц.
Медвідь Олена Миколаївна

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1.1 Особливості політичного медіадискурсу	7
1.2 Структурно-прагматичні особливості Op-Ed статті як жанру публіцистичного стилю	9
РОЗДІЛ 2 ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ OP-ED СТАТЕЙ (на матеріалі статей інтернет-видання США «Watching America»).....	14
2.1 Інтернет-видання США «Watching America»: перекладацька діяльність	14
2.2 Стилiстично-прагматичний аспект перекладу Op-ed статей з української на англійську мову	18
2.3 Метафора як засіб впливу в текстах політичного медіадискурсу	28
2.4 Особливості перекладу фразеологічних одиниць політичного медіадискурсу Op-ed статей.....	46
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ OP-ED СТАТЕЙ	50
3.1 Формування компетенцій спеціаліста з письмового перекладу	50
3.2 Особливості навчання перекладу Op-ed статей.....	52
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
РЕЗЮМЕ (SUMMARY).....	Помилка! Закладку не визначено.
ДОДАТКИ.....	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Нині у зв'язку з глобалізацією та міжкультурною інтеграцією суспільства невпинно зростає роль розширення дипломатичних відносин між країнами світу. ЗМІ відіграють важливу роль у процесі передачі інформації про політичні події у світі, впливаючи не лише на суспільство, а й потенційно на політичних діячів. За відсутності ЗМІ, інформативна та прагматична функція політичного дискурсу мала б не такий виражений характер. Люди мають можливість дізнатись про політичні події інших країн за допомогою ЗМІ, однак коли ми говоримо міжкультурну комунікацію, то переклад в цьому випадку відіграє вирішальну роль.

Науковою базою дослідження стали роботи вчених, що займались вивченням особливостей політичного медіадискурсу (О. Семотюк [34], М. Ф. Нарійчук [32]) синергетичних зв'язків між політикою, ЗМІ і перекладом (С. Schäffner, S. Bassnett [60]), структурно-прагматичних особливостей Op-ed статей як жанру публіцистичного стилю (В. К. Val, P. Saint Dizier [43; 44]), аспекту перекладу прагмастилістичних мовних засобів в політичному дискурсі (В. Кравченко [23], В. В. Лойко [31]), особливостями перекладу з української мови на англійську (В. І. Карабан [20]), методологічні засади формування навичок письмової компетенції компетенції перекладачів (Л. П. Поліщук [33], С. С. Данилюк [14]) та ін.

Актуальність теми зумовлена спрямуванням сучасного перекладознавства на різнобічне дослідження політичного медіадискурсу як засобу міжкультурної комунікації та тенденцією до поглибленого вивчення структурно-прагматичних особливостей Op-ed статей як жанру публіцистичного стилю, що перебуває на етапі становлення в Україні, а також здійсненні детального аналізу їх стилістично-прагматичних особливостей в процесі перекладу з української на англійську мову.

Предметом дослідження є стилістично-прагматичні особливості Op-ed статей в політичному медіадискурсі, який виступає **об'єктом вивчення**.

Матеріалом дослідження стали 20 україномовних Op-ed статей, переклад на англійську мову яких здійснювався в межах волонтерської перекладацької діяльності у міжнародному інтернет-виданні США «Watching America» (Документ-підтвердження подано у Додатку А). Тексти україномовних статей та перекладених статей подано у Додатку Б. Перекладацький аналіз лексичних стилістичних засобів подано у Додатку В.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей політичного медіадискурсу та Op-ed статей, компаративно-зіставному аналізі їх стилістично-прагматичних особливостей у мові оригіналу та мові перекладу.

Досягнення мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- вивчити основні особливості політичного медіадискурсу як засобу міжкультурної комунікації;
- визначити структурно-прагматичні особливості Op-ed статті як жанру публіцистичного стилю;
- дослідити особливості роботи інтернет-видання США «Watching America» з точки зору перекладача;
- проаналізувати стилістично-прагматичний аспект перекладу Op-ed статей з української на англійську мову;
- розглянути методологічний аспект навчання перекладу Op-ed статей.

Методологічну основу дослідження становлять такі **методи**:

- описовий (дескриптивний) метод, спрямований на виявлення стилістично-прагматичних особливостей політичного медіадискурсу, узагальнення та інтерпретацію отриманих результатів.
- методи компаративно-зіставного та інтерпретаційно-текстового аналізу для з'ясування стилістично-прагматичних особливостей як засобів впливу в україномовному та англійськомовному політичному медіадискурсі.
- методи перекладознавчого аналізу та аналізу перекладацьких трансформацій під час перекладу Op-ed статей.

– кількісно-статистичний метод полягає у підрахунках, визначенні частотності вживання стилістичних засобів та перекладацьких трансформацій в Or-ed статтях, зіставленні та узагальненні отриманих результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання теоретичної та практичної частин роботи для подальшого перекладознавчого дослідження та аналізу стилістично-прагматичних особливостей політичного медіадискурсу, а також для дослідження перекладознавчого аспекту експресивної функції мовних одиниць в Or-ed статтях, що може слугувати матеріалом для наступних розвідок, теоретичних праць і узагальнень новітніх теоретичних положень у галузі перекладознавства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у проведенні розгорнутого стилістично-прагматичного аналізу Or-ed статей, дослідженні особливостей перекладу текстів політичного медіадискурсу з української на англійську мову в межах волонтерської перекладацької діяльності в інтернет-виданні США «Watching America».

Апробація результатів. Основні положення кваліфікаційної роботи було представлено на XV-й Міжнародній науково-практичній конференції «Мови і світ: дослідження та викладання», проведеній 25–26 березня 2021 року на факультеті іноземних мов Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (ЦДПУ) міста Кропивницький. Результати дослідження були апробовані у статті «Структурно-прагматичні патерни англійськомовних номінацій лікарських засобів», дотичній до теми дослідження, а також у підрозділі колективної монографії «Сучасна філологічна наука: актуальні питання та вектори розвитку» опублікованої за ініціативи Національного університету «Одеська юридична академія».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів та 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел – 68 позицій, списку довідкових джерел – 10 позицій, списку джерел

ілюстративного матеріалу – 41 позиція, резюме та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 75 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЗМІ ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

1.1 Особливості політичного медіадискурсу

Поняття дискурс вперше було запропоновано американським лінгвістом, видатним представником другого покоління структуралізму, фахівцем з методології лінгвістичних досліджень та теорії інформації Зеллінгом Харрісом (1909 – 1992) в середині ХХ століття [34, с. 117]. Вчений визначив дискурс, як метод аналізу зв'язного мовлення, «призначений для розширення дескриптивної лінгвістики за межі одного речення у певний момент часу і для співвіднесення культури й мови». У своїх працях з лінгвокультурології З. Харріс велику увагу приділяв взаємозв'язку людини, мови та соціальної ситуації. У зв'язку з розвитком когнітивної лінгвістики на початку ХХ століття лінгвістів перш за все цікавили особливості структури мови та її функціонування [3, с. 18].

Політичний медіадискурс є підвидом політичного дискурсу, висловлювання про політику якого сповнені логічно-обґрунтованих суджень автора, спрямованих на інформування адресатів та формування їх власної думки про суспільно-значущу подію у суспільстві. В такому контексті політичний дискурс ЗМІ має багато спільного з публіцистичним дискурсом [60, с. 3]. Основною функцією політичного медіадискурсу є формування колективної політичної картини світу через «виробництво» і «трансляцію» певних сенсів і образів, ідеологем, ціннісних орієнтирів і політичних преференцій. Концепт «політичний медіадискурс» логічно пов'язаний з концептом «медіатизація політики». Нині медіатизацію політики визначається як сукупність взаємопов'язаних інформаційних і комунікативних процесів, які відбуваються у політичному просторі і медіапросторі і супроводжуються «виробництвом» суспільно значущих сенсів [36, с. 146].

Основна мета аналізу політичного дискурсу – виявити лінгвістичні засоби, які використовуються для маніпулювання мовою задля досягнення певної політичної мети в певній конкретній ситуації. Дж. Орвелл аналізував різні способи використання мови для маніпулювання думками аудиторії. Він звинувачував політиків у тому, що вони несуть відповідальність за загальне зниження рівня використання англійської мови, спотворюючи його і створюючи те, що британці називають «політичним базіканням», тобто використання у політичному дискурсі складної для розуміння мови звичайним читачем [51, с. 217].

У демократичних країнах політичний медіадискурс відіграє важливу роль і є дієвим засобом впливу на населення [53, с. 45]. У зв'язку зі зростанням ролі ЗМІ, у XXI столітті політичний медіадискурс став невід'ємною частиною інформаційного простору суспільства. У політичному медіадискурсі в міжнародному вимірі можна виокремити таких учасників:

- 1) адресат – автор статей у виданнях, газетах, який висловлює свою думку щодо політично-значущих подій у суспільстві;
- 2) адресант – реципієнт інформації, читач;
- 3) посередник – перекладач та співробітники інтернет-видання (редактор, коректор, тощо).

У випадку закриття платформ, які забезпечують діалог між політичними експертами та населенням, можна стверджувати про початок інформаційної війни, яка матиме неминучі наслідки для державотворчих процесів.

Отже, політичний медіадискурс як мовленнєвий продукт є цінним інформаційним ресурсом і дієвим інструментом впливу на суспільну свідомість.

1.2 Структурно-прагматичні особливості Op-Ed статті як жанру публіцистичного стилю

А. Буркхардт [47] у 1996 році встановив функціональні відмінності в процесі комунікації громадян про політику у повсякденних розмовах (наприклад, про діяльність політиків, результати виборів), політичним дискурсом у ЗМІ і політичним дискурсом у політичних інститутах [59, с. 2]. Більш того, він виокремлює два типи жанрів в межах політичного дискурсу:

1. Політичний жанр, який відіграє провідну роль у процесі формування курсу політики. Адресатами та адресантами цього політичного жанру є політичні партії та політичні діячі.

2. Політичний жанр, метою якого є інформування населення про прийняті урядові рішення. Адресатом в цьому жанрі виступає громадськість, населення. Адресантами виступають політичні діячі. До цього типу політичних жанрів належать передвиборчі промови, промови глав держав приурочені до визначної події в країні (наприклад, промова до Дня Незалежності, новорічна промова президента) [60, с. 3].

А. Буркхардт розрізняє в політичному дискурсі «висловлювання в політиці» та «висловлювання про політику» [47]. Op-ed статті як жанр політичного медіадискурсу відноситься саме до другого типу. Op-ed статті формують світогляд читачів, спонукають до дії, розвивають критичне мислення. Однак можна помітити таку відмінність: передвиборчі промови носять здебільшого оптимістичний характер, а Op-ed статті відображають дійсність такою, яка вона є. Р. Кьорнер у своєму інтерв'ю зазначає, що 45 % Op-ed статей відображають стан політичних подій США негативно, 50 % – нейтрально, і лише 5 % – позитивно [62]. Загалом політичний медіадискурс спрямований на масового адресата. Нині статтям Op-ed як в друкованих виданнях, так і онлайн-виданням відводиться особлива увага. Їх цінністю є не лише інформативність, оскільки вони коротко повідомляють про події, а й дають суб'єктивну оцінку цим подіям. З точки зору прагматики, вони можуть

формувати громадську думку щодо напрямку політики уряду, політичної партії, тощо. У 2009 році внаслідок опублікування висновків журналістських розслідувань британські ЗМІ спровокували хвилю обурень, що прокотилася всією країною. Виявилось, що «Daily Telegraph» опублікувала список урядовців та їх видатків, які компенсувалися за рахунок податків звичайного населення.

Отже, можна зробити висновок, що будь-яка публікація в ЗМІ так чи інакше впливає на репутацію будь-якого чиновника незалежно від його посади.

Стаття Op-ed (акронім від *opposite the editorial page* – стаття навпроти сторінки редактора (передового матеріалу). Засновником жанру статей Op-ed, як одного із жанру публіцистичного стилю можна вважати Герберта Своупа. Працюючи редактором в газеті «The New York Evening World», він у 1921 році увів у вжиток новий тип статті, які б відображали роздуми та умовиводи стосовно матеріалу редактора [40, с. 170]. Однак, авторами подібних статей не є обов'язково редактори або співробітники редакції. Авторами можуть бути як редакційні журналісти, так і вільні дописувачі.

В Україні статті Op-ed як жанр публіцистичного стилю наразі перебуває на етапі становлення. Найпопулярнішими інтернет-виданнями України, які регулярно публікують статті Op-ed є «Главред» (рубрика «Погляди»), «Главком» (рубрика «Думки вголос»), «Європейська правда» (рубрика «Експертна думка»), «Новое время» (рубрика «Погляди»), «Gazeta.ua» та РНК (рубрика «Блоги»), Lenta.ua (рубрика «Точка зору»), «Українська правда» (рубрика «Блоги» та «Колонки») тощо.

В США Op-ed статті публікують такі відомі газети як «The New York Times» (рубрика «OP-ED»), «Washington Post» (рубрика «The Opinions Essay»), «Los Angeles Times» (рубрика «Opinion») та ін. Отже, відмінності в назвах рубрик, в яких можна почитати Op-ed статті існують як в українських ЗМІ, так і в американських.

У 2019 році перекладач Марта Госовська віднесла термін *Op-ed*, як до одного з п'яти термінів в галузі медіа, яка становить складність для перекладу та не має чіткого відповідника. М. Яцимівська [40, с. 172] зазначає, що складність полягає в тому, що незважаючи на його лаконічність, його зміст є дуже широким. Стаття *Op-ed* як жанр публіцистичного стилю водночас є і авторським оглядом, і редакційною статтею, і проблемною статтею. Тому вмістити всі ці поняття в одне ціле є доволі проблематичним завданням для перекладача.

Op-ed стаття – це публіцистичний твір переважно невеликий за обсягом (400 – 1200 слів), який відображає точку зору автора стосовно соціально-значущої події для населення і є конструктивно-критичними за характером [44, с. 1152]. Рубрики-погляди (як в друкованих виданнях, так і в онлайн-виданнях) є одними з найбільш популярних серед читачів ЗМІ. Нині все більше людей віддають перевагу саме інтернет ресурсам [67, с. 9]. Особливо популярними серед читачів є *Op-ed* статті, авторами яких є представники уряду, експерти, професіонали, які здобули визнання в певній галузі чи функціональній справі, співробітники та керівники комерційних та некомерційних організацій. Наприклад, стаття экс-міністра закордонних справ, опублікована в українському журналі «Новое время» набрала 4003 перегляди. Трапляються також випадки, коли постійні читачі також проявляють ініціативу, які бажають поділитися власним досвідом і надсилають свої статті до редакції газет, що дозволяє здобути визнання в очах громадськості навіть непрофесійному журналісту.

Однак авторами подібних статей є здебільшого спеціалісти, які здобули спеціальні знання і мають в науковому світі авторитет. Це можуть бути юристи, політологи, лікарі, вчені, колишні урядовці, тощо. За формою *Op-ed* статті нагадують есе.

Ще однією вимогою *Op-ed* статті є актуальність її теми, тобто думка автора має відображати нещодавні суспільно-значущі події, які відбулися в країні. Тобто статті не лише відображають логічно обґрунтовану, підкріплену

аргументами думку автора стосовно певної події, а й надає основні фактичні відомості [56, с. 162]. З цього випливає одна із функцій Op-ed статей – інформативність. Особливу цікавість для редакції ЗМІ і читачів становлять лаконічні статті, в яких висловлено можливі рішення певної громадської проблеми, є стилістично забарвленими та провокаційними. Звідси випливає ще одна функція Op-ed статті – розвиток критичного мислення читача і стимулювання обговорення громадськості.

У 2019 році Каліфорнійський аналітичний центр у своєму звіті зазначив, що за останні 30 років в американських ЗМІ затвердилась тенденція відходу від об'єктивності новин і перехід до подання контенту, заснованого на суб'єктивній точці зору автора, який логічно та аргументовано обґрунтовуючи свою позицію, апелює до емоцій читача. Тобто журналістика США стала більш суб'єктивною і все рідше висвітлює новини за допомогою репортажів як у пресі, так і на телебаченні [64].

Стаття Op-ed зосереджується на одній суспільно-значущій події або проблемі. Точка зору має бути підкріплена фактами, потім слід логічно обґрунтувати свою точку зору та запропонувати своє рішення проблеми. Характерною рисою Op-ed статі є заголовок, який одразу привертає увагу читача.

Інна Лакомська, яка досліджувала особливості функціонування заголовків в українських періодичних виданнях наголошує на тому, що не логічність й аргументованість, а здатність емоційно впливати на адресанта свідчать про ефективність заголовку як комунікативної одиниці медійного повідомлення [27, с. 85]. Як самостійна мовна одиниця медійного тексту заголовок виконує інформативну, комунікативну, атрактивну, оцінну та сугестивну функції.

Заголовки не лише привертають увагу читача своїм емоційним забарвленням. Заголовок виконує ще й оцінну функцію. По-перше, читач оцінює зміст статті (новизну, актуальність новини-статті), а також компетентність автора статті. Велику роль покладають на заголовок саме в

жовтій пресі. Саме в подібних ЗМІ атрактивна функція заголовку перевершує його комунікативну функцію. Комунікативна функція полягає в забезпеченні контакту між автором та читачем і спонукає останнього до подальшого ознайомлення зі статтею. Однак і в новинних періодичних виданнях враховують таку особливість заголовків. Читач за допомогою заголовка обирає чи читати йому ту чи іншу статтю. Читач за допомогою заголовка оцінює компетентність автора, його літературну майстерність. На думку І. Лакомської заголовок є смисловим «ядром» повідомлення й активатором емоційного сприйняття читача, тобто заголовок виконує сугестивну функцію [27, с. 91].

Основні риси вдало підібраного заголовка: лаконічність, влучність, актуальність, інформативність, оригінальність, публіцистична експресивність, структурна завершеність, інтонаційна виразність [27, с. 90]. Відповідно до проведеного аналізу Op-ed статей інтернет-видання «Watching America» довжина заголовку в середньому складає 7 – 9 слів. Автори та редактори періодичних видань неодмінно враховують психологічні методики впливу та механізми сприйняття інформації. Американським вченим-психологом Джорджем Міллером було виявлене «Магічне число сім плюс-мінус два»: воно означає, що короткочасна людська пам'ять може сприйняти в середньому не більше 7 ± 2 одиниць інформації. За даними деяких науковців, людей, які читають тільки заголовки, а не основний текст в п'ять разів більше [76, с. 87]. Враховуючи вище вказані особливості заголовків медійних текстів, можна зробити висновок, що стилістичні фігури виконують роль «психолінгвальних гачків» в заголовках.

ЗМІ відіграють важливу роль, оскільки висвітлюють основні проблеми, які хвилюють громадськість. Тобто стаття Op-ed інтерпретує суспільно-значущу подію або проблему з суб'єктивної точки зору, тим самим заохочуючи читача критично мислити, спонукаючи владу та громадськість до діалогу задля ефективного вирішення проблеми.

РОЗДІЛ 2

ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ ОР-ЕД СТАТЕЙ (на матеріалі статей інтернет-видання США «Watching America»)

2.1 Інтернет-видання США «Watching America»: перекладацька діяльність

Наприкінці ХХ століття виник новий термін *нові медіа*, який використовується для позначення нових форм комунікації, що значно відрізняються від традиційних форм ЗМІ. Збірне поняття *нові медіа* охоплює контент та форми комунікації за допомогою залучення мережевих, інтернет, інтерактивних, цифрових технологій та технологій віртуальної реальності [12, с. 93].

Науковці зазначають, що із *новими медіа* пов'язані такі явища, як конвергенція, мультимедіа, віртуалізація, глобалізація. Поява інтернет-технологій та процес дигіталізації вплинули на традиційні ЗМІ: нині все менше користуються попитом серед населення друковані видання, все більше людей переглядає телебачення за допомогою інтернет-додатків і надає перевагу інтерактивним електронним виданням, а подкасти замінили традиційне радіо. Все більше традиційних медіа адаптуються до нових вимог користувачів ЗМІ. Нові медіа та людина сприяють взаєморозвитку одне одного: ЗМІ впливають на мовну, соціокультурну, політичну, когнітивну, економічну та інші сфери людської діяльності, а контент та форми нових медіа відповідно адаптуються до потреб користувачів. Водночас Д. Мак-Квейл визначає процес розвитку ЗМІ в контексті розвитку технологій та засобів комунікації в інформаційному просторі. Він запропонував таку схему розвитку: суспільні зміни → ідеї → нові технології → апеляція до старого → використання нового → адаптація комунікаційних інститутів → нові культурні форми → процес технічних і культурних змін [19, с. 70].

Онлайн-версії газет та журналів, електронні книги набувають все більшої популярності завдяки своїй доступності та універсальності. Григорова З. В. відзначає такі переваги нових медіа: легкість доступу до інформації, швидкість її розповсюдження, персоналізація інформації, гнучкість форм, змісту й використання, портативність та мобільність, спрямованість до діалогу, повсюдність та ін. [12, с. 93]. Нині серед населення користуються популярністю інтернет-видання, новинні веб-сайти. Завдяки тому, що інтернет-сторінки новинних веб-сайтів оновлюються декілька разів на день читачі швидше отримують доступ до актуальних подій у суспільстві. Ще однією з важливих переваг можна вважати автоматизований пошук, що дозволяє читачам переглядати саме ті новини, які для них цікаві. Це в свою чергу значно заощаджує час та дозволяє читачу швидше отримати доступ до бажаної інформації. Загалом поява нових платформ та видів комунікації дозволяють ЗМІ якнайповніше реалізувати свою основну мету та функцію – збільшити свою цільову аудиторію та здобути прихильність більшої кількості користувачів інформаційно-комунікативного простору.

Нині традиційні друковані газети співіснують з новими медіа – газетами та журналами у цифровому форматі, наприклад «The Washington Post», «The New York Times», «The Wall Street Journal» та інші.

Т. Ван Дейк один із авторів, більшість праць якого присвячено дослідженню ідеології і ЗМІ з точки зору аналізу дискурсу. Його дослідження базуються на основі аналізу редакційних колонок «The New York Times» і «The Washington Post» [65, с. 14]. А. Пінеда та Н. Алмірон зазначають поняття нової культурної гегемонії, нав'язану ЗМІ в контексті політичних, інституційних та економічних відносин, в контексті яких ЗМІ розглядаються як інструмент ідеологічного маніпулювання, а інтернет-видання газет сприяють формуванню збалансованих плюралістичних поглядів [59, с. 559].

Стрімкі зміни в сфері політики та економіки внесли корективи в розвиток ЗМІ. Науково-технічний прогрес сприяв появі нових форм медіа, а потреби користувачів значно розширили функції медійних текстів. Відтепер

важливе значення відіграють не лише денотативна й конотативна функції інформації, а й імпресивні та прагматичні функції [38, с. 253]. Інформаційне навантаження та семантичне значення безпосередньо впливає на комунікативно-прагматичний потенціал мовної одиниці [11, с.107].

Арнольд І. В. та Гальперін І. Р. розрізняють такі два види інформації (за прагматичним критерієм):

1. Предметно-логічну, яка надає фактичну інформацію про події минулого, теперішнього та майбутнього. Фактична інформація вимагає особливої уваги у процесі редагування. Основна функція предметно-логічної інформації – інформативність. Наприклад, у статті «*Trump Is in the Trash Heap of History, or How Biden Is Destroying the Legacy of the 45th President of the United States*» [116] редактор створив примітку з уточнюючою інформацією для читача, оскільки спостерігаються певні неточності в статті. Це свідчить про професійність редакторів «*Watching America*». До речі, кожна стаття проходить такі етапи підготовки, які передують її публікації: переклад, редагування та корегування.

2. Прагматична інформація відображає суб'єктивну точку зору автора стосовно певних подій і виконує функцію впливу на адресата. До неї відносять змістовно-концептуальну інформацію (авторське розуміння та інтерпретація предметно-логічної інформації) та змістовно-підтекстову (прихована інформація, для розуміння якої задіюються асоціативне та образне мислення) [7, с. 58]. З лінгвістичної точки, цей вид інформації охоплює стилістичні фігури та конотативні значення лексичних одиниць.

«*Watching America*» – інтернет-видання США, яке завдяки публікації перекладених статей, дозволяє своїм читачам, які здебільшого проживають на території США дізнатись про суспільно-значущі події США, а також дипломатичної діяльності США на міжнародній арені з точки зору громадян інших країн світу. Форма подання новин та поглядів на веб-сайті подається у формі Op-ed статей. «*Watching America*» було засновано у 2005 році Робіном Кьорнером, експертом в галузі політичної епістемології та психології, він же є

і видавцем інтернет-видання [41]. Завдяки роботі перекладачів та редакторів «Watching America» робить новини доступними для англомовної аудиторії читачів як в США, так і у всьому світі, і ставить за мету – інформувати населення про суспільно-політичні важливі події у світі та США, спонукати населення до дискусій та сприяти зміцненню міждержавного взаєморозуміння.

Всі Op-ed статті, які публікуються на веб-сайті інтернет-видання «Watching America» мають відповідати певним критеріям відбору статей, а саме:

- 1) статті повинні стосуватися США, її культури, політики, дипломатичних відносин США з іншими країнами, економіки тощо.
- 2) статті не повинні бути опубліковані в інших ЗМІ США.
- 3) авторами статей не повинні бути громадяни США.
- 4) статті для перекладу повинні бути опубліковані в авторитетних ЗМІ країни походження, включаючи газети, журнали тощо.
- 5) статті мають відображати думку автора щодо проблеми, пов'язаної зі США.

Переклад статей здійснюється з мови-оригіналу на американський варіант англійської мови. Варто відзначити, що в цій організації важлива роль відводиться співпраці перекладача, редактора та коректора. На думку Хелейн Швайтцер, старшого редактора «Watching America», саме злагоджена робота перекладача та редактора сприяє «подоланню міжкультурного інформаційного бар'єру» [63]. «Watching America» – це унікальна організація, яка дає можливість поглянути на США очима громадян інших країн. Переклад в цій організації відіграє ключову роль, адже є засобом міжкультурної комунікації.

2.2 Стилiстично-прагматичний аспект перекладу Op-ed статей з української на англiйську мову

Використання фігуральної мови в Op-ed статтях дозволяє авторам швидше досягти комунікативної мети, водночас зробивши висловлювання виразнішим та надавши йому емоційного забарвлення. Стилiстичні фігури є ефективним способом урізноманітнити мовлення, привернути увагу аудиторії, надавши висловам емоційного забарвлення. Політичний дискурс зазвичай наповнений складними термінами, політичні події мають здебільшого абстрактний характер і їх неможливо досягнути органами почуттів. Саме тому автори Op-ed статей використовують стилістичні фігури з метою привернути увагу реципієнта та зробити матеріал доступним для широкого загалу, зробити Op-ed статті цікавішими, переконливішими. Крім цього, стилістичні засоби мають сугестивний характер впливу на реципієнта політичного дискурсу ЗМІ.

Розглянемо прагматику та особливості перекладу лексичних стилістичних засобів в Op-ed статтях, однак для початку дамо визначення поняттю *стилiстичний засіб* та суміжним з ним поняттям. Стилiстичні засоби – це стилістичні одиниці всіх рівнів мови, які використовуються з метою впливу на адресата [5, с. 29–30]. Стилiстичний прийом – це спосіб вираження автором думки для підсилення образно-виразної функції мови. Відносно тропів та стилістичних фігур стилістичний прийом виступає загальним, родовим поняттям.

Стилiстичні засоби поділяються на «фігури думки» (тропи) та «фігури слова» (стилiстичні фігури). Тропи (від гр. *tropos* – вислів, краса) – це семантично неподільні, лексико-семантичні одиниці, вжиті для характеристики об'єктів, предметів або явищ за допомогою вторинно-семантичних значень, розуміння яких здійснюється за допомогою асоціативного мислення. Стилiстичні фігури – це багатокomпонентні синтаксичні одиниці, в результаті варіювання структури яких вони набувають переносне значення, розуміння якого здійснюється за допомогою логічного мислення.

Прагмастилістика – це наука, яка займається вивченням стилістичних засобів мови, закономірностей мовленнєвого впливу на адресата, в основі дослідження якої лежить антропоцентричний підхід. Тобто, якщо стилістика вивчає стилістичні засоби з лінгвістичної точки зору, то прагмалінгвістика враховує не лише лінгвістичні особливості стилістичних засобів, а й інтенції суб'єкта мовлення [4, с. 9].

Гуцуляк до тропів відносить метафору, порівняння, оксюморон, перифраз. Гіпербола відноситься до тропів, якщо виражена словосполученням, а стилістичною фігурою, якщо виражена реченням [13, с. 53].

Традиційно дослідники відносять до лексичних стилістичних засобів такі тропи: епітети, порівняння, метафору, персоніфікацію, метонімію, синекдоху, гіперболу, мейозис, літоту, алегорію, образи-символи.

В'ячеслав Іванович Карабан, український вчений-перекладознавець, виокремлює лексико-стилістичні та граматико-стилістичні проблеми, які виникають під час перекладу публіцистичної літератури. На думку В. І. Карабана, віднайти стилістичну відповідність у мові перекладу становить більші труднощі для перекладача, порівняно з лексичними та граматичними труднощами. Стилiстична відповідність досягається за рахунок врахування особливостей стилів текстів мовою оригіналу і перекладу та адекватної передачі всіх стилістичних особливостей тексту оригіналу [20, с. 311].

Розглянемо найбільш помітні стилістичні засоби в Ор-ed статтях. Для початку розглянемо статтю Володимира Огриска «Вікно можливостей для України? Як Києву діяти далі?», українського дипломата та міністра закордонних справ (2007 – 2009). Основною темою його статті є перспектива вступу України до НАТО. У своїй статті він висловлює своє ставлення до країн-членів НАТО, і пропонує свій план дій щодо вступу до НАТО.

Найбільш помітним стилістичним засобом його статті є метонімія. Метонімія є об'єктом дослідження когнітивної лінгвістики та прагматики. Термін метонімія (від грецького *metonomadzo* – перейменовувати) бере своє

походження ще з часів Стародавньої Греції, філософа Платона та Аристотеля, який у своєму творі «Поетика» виокремив чотири класи метафори. Метонімія належить до одного з них. Кох (1999) досліджував семантичну основу метонімії і стверджував, що метонімія традиційно належить до класичної риторики [55, с. 22]. Вивчення метонімії в межах когнітивної лінгвістики показало, що метонімія є когнітивним процесом, який грає важливу роль в людських думках і мові.

Здебільшого під час перекладу з української на англійську мову метонімія перекладається метонімічним словом з тим же образом, задля збереження еквівалентності [20, с. 319], тобто уникнення структурно-семантичної розбіжності в тексті перекладу.

(1) *Як Києву діяти далі?* (НВ, 23.04.2021)

What is Kyiv to do next? (Watching America, 05.05.2021)

(2) *Ми чуємо від них, що всі солідарні, всі підтримують Чехію, але на заклик про спільні дії, адекватні тому, що зробила Чехія, поки що ніякої реакції немає. Відреагували лише Литва та Словаччина* (НВ, 23.04.2021).

We hear from them that everyone is at one with it, everyone supports the Czech Republic, but so far there has been no response to the general call for actions adequate to what the Czech Republic has done. Only Lithuania and Slovakia responded (Watching America, 05.05.2021).

У цих двох прикладах можна відслідкувати бажання автора не вказувати прямо на дипломатичні промахи керівництва країн, тому замість *leadership* він вживає назви країн.

(3) *Виконавши цей план, Україна отримала безвіз* (НВ, 23.04.2021).

Having fulfilled the plan, Ukraine got visa-free travel (Watching America, 05.05.2021).

(4) *Захід поволі прокидається* (НВ, 23.04.2021).

The Western world is slowly waking up (Watching America, 05.05.2021).

Персоніфікація – це стилістичний засіб, різновид метафори, який використовується автором з метою надати неживим предметам (у цьому

випадку країнам Заходу) вмінь, які характерні для людини. З точки зору прагматики, це апелює до емоцій та образного мислення читача, що в свою чергу полегшує усвідомлення інформації читачем [55, с. 52]. Персоніфікація є креативним та ефективним способом для письменника проілюструвати концепцію чи висловити свою думку [25, с. 273].

Квазі-порівняння – це стилістичний засіб, який використовується з метою надання одному предмету чи явищу особливостей іншого. На відміну від звичайного порівняння, квазі-порівняння характеризується відсутністю таких сполучників «як» та «наче».

(5) *Він мені зараз нагадує ледачу особу, яка дивиться на годинник — вже треба підніматися і щось робити, але думає: «Та ні, я ще трошечки полежу».*
(НВ, 23.04.2021)

It reminds me of an idler, looking at the clock – it is time to get up and do something, but it thinks: “No, I will just stay in bed for a while.” (Watching America, 05.05.2021)

Цей приклад є продовженням попереднього, тому ми можемо спостерігати персоніфікацію країн заходу з ледачою особою. Однак автор не порівнює їх прямо, щоб знівелювати негативну конотацію, яка могла б виникнути, якщо б автор ужив замість дієслова «нагадує» сполучники «як» або «наче». У мові перекладу також можна прослідкувати неповний метафоричний епітет, заснований на принципі уподібнення з опущенням іменника *man*.

(6) *А це означає, що США будуть більш уважними до питань національної безпеки України, тобто більший тиск на РФ, який в період президентства Дональда Трампа був менш відчутним для Кремля. Також відбудуватиметься і посилення фінансової допомоги Україні, включаючи і військову допомогу* (Главред, 03.01.2021).

This means that the United States will be more attentive to Ukraine’s national security issues. It means more pressure on Russia, pressure which had less impact

on the Kremlin during Donald Trump's presidency. Biden will also increase financial as well as military support to Ukraine (Watching America, 14.01.2021).

В цьому прикладі використано не лише персоніфікацію, а й метонімію (*the United States will be more attentive to Ukraine*). У мові перекладу таке поєднання сприяє вияву дружнього ставлення США до України. Під час перекладу цього речення було використано граматичну трансформацію членування речення на синтаксичному рівні. Причиною поділу одного речення є відмінності у структурі українського та англійського речення, порядку слів у речення [10, с. 90]. З прагматичної точки зору, ця трансформація сприяє полегшенню сприймання інформації реципієнтом. Ця трансформація появи іншого стилістичного засобу у мові перекладу – анафори, яка надає висловлюванню певного ритму, а повтор і її основі сприяє приверненню уваги читача. Окрім цього, під час прочитання висловлювання в мові перекладу нескладно помітити ще один стилістичний засіб, який зустрічається в публіцистичних творах не так часто – алітерацію. Алітерація – фонетичний стилістичний засіб, який сприяє емоційному забарвленню вислову та ритмічній впорядкованості [55, с. 81]. Речення перевантажене приголосними звуками [p], [r], [s], [m], [t], як наприклад у словах *pressure, Russia, Trump's presidency, means more*. Зважаючи на напружені відносини між Росією та США подібний стилістичний засіб має сенс, оскільки відображає на письмі цю напруженість у дипломатичних відносинах між цими країнами.

У мові засобів масової інформації враховують артикуляційно-акустичні характеристики фонетичних стилістичних засобів. На думку К. Джеймса фонемі є носіями додаткових парадигм семантизації. Акустичний компонент шиплячих звуків [ж], [ч], [ш] та [дж] здатний породжувати неприємні асоціації. Звукова парадигма цих фонем може спричиняти появу негативних асоціацій, стан внутрішнього дискомфорту, відчуття страху [38, с. 255]. Дослідники зазначають про недостатнє вивчення прагматичного потенціалу фонетичних та просодичних одиниць.

Стрімкі зміни в сфері політики та економіки внесли корективи в розвиток ЗМІ. Науково-технічний прогрес сприяв появі нових форм медіа, а потреба користувачів значно розширили функції медійних текстів. Відтепер важливе значення відіграють не лише денотативна й конотативна функції інформації, а й імпресивні та прагматичні функції [38, с. 253]. Інформаційне навантаження та семантичне значення безпосередньо впливає на комунікативно-прагматичний потенціал мовної одиниці [11, с.107].

(7) Безумовно, епоха Трампа стала лакмусовим папірцем для світової політики, показавши, що правий популізм нікуди не зникає, а на противагу йому сучасний світ може запропонувати лише інструменти cancel culture: видалення з соцмереж, публічний осуд та цькування в інформаційному просторі (ZIK, 22.01.2021).

Certainly, the Trump era has become a litmus test for global politics, showing that right-wing populism is not disappearing anywhere, and in contrast to it, the modern world can only offer the tools of cancel culture: removal from social media, public censure and cyberbullying (Watching America, 31.01.2021).

У цьому прикладі використано непряме порівняння епохи правління Трампа з лакмусовим папірцем для світової політики. Переклад цієї авторської метафори здійснено за допомогою підбору словникового відповідника з тим же метафоричним образом [31, с. 179]. У цьому прикладі можна прослідкувати яскраві вкраплення лексики з хімічної галузі (*litmus test*), соціології та психології (*cyberbullying*), з філософії та політології (*right-wing populism*) та галузі соціальних комунікації (*social media*), що свідчить про синергетичність політичного медіадискурсу. Водночас можна помітити, що під час перекладу словосполучення *цькування в інформаційному просторі* було використано прийом імплікації. Справа в тому, що *кібербулінг* є неологізмом іншомовного походження в україномовній літературі, тому автор під час написання використав його експлікований відповідник. Однак в англійській літературі цей термін є знайомим і зрозумілим, тому не має сенсу використовувати описовий переклад поняття, яке є зрозумілим і знайомим для англійської

аудиторії читачів. Загалом лексика політичного медіадискурсу сповнена неологізмами (наприклад, *epocha postТрампа – post-Trump era*). Здебільшого під час перекладу подібних неологізмів використовуються прийоми транслітерації або транскрибування. Активний процес наповнення лексичного складу політичного медіадискурсу неологізмами свідчить про його активний розвиток і адаптацію до інформаційного простору суспільства.

Доволі часто в Op-ed статтях політичного дискурсу, окрім політичної термінології (наприклад, *revanchist policy, global hegemony*), зустрічається військова термінологія (наприклад, *military presence, joint military exercises, split into two camps*) та економічна термінологія (наприклад, *international cross-border payment system, economic modernization*).

(8) *Іронічно, що Дональд Трамп мав два шанси покинути пост президента через імпичмент (вперше – через звинувачення в тиску на президента Зеленського задля пошуку компромату на Байдена, вдруге – через заклики до штурму будівлі Капітолію)* (ЗІК, 22.01.2021).

It is ironic that Trump had two chances to resign from the post of president because of impeachment (the first time because of being accused of putting pressure on President Volodymyr Zelenskiy to dig up some dirt on Joe Biden; the second time because of his call for supporters to storm the Capitol building) (Watching America, 31.01.2021).

Іронія – стилістичний засіб, в основі якого лежать асоціації з протилежними значеннями. Стилiстичний ефект іронії помітний лише в контексті [55, с. 27]. У цьому реченні іронія реалізується на основі введення антитези *мати два шанси покинути пост президента*. Лексична одиниця *шанс* сприяє формуванню образу з позитивною конотацією, яка протиставляється лексичним одиницям з негативною конотацією (*покинути пост президента, імпичмент*). Іронія відволікає увагу від серйозної суспільно-політичної проблеми, дозволяє легше сприйняти психологічно-важку інформацію.

Розглянемо особливості перекладу словосполучення *пошук компромату*, в мові перекладу використано ідіоматичний вислів з негативною

конотацією, який має експресивніший відтінок в мові перекладу. Під час перекладу було використано метафоричний образ бруду для позначення компромату. Замість того, щоб вжити словосполучення *compromising material*, який є експресивно-нейтральним еквівалентом було вжито ідіоматичний вислів *to dig up some dirt on smb.* з метою привернення уваги реципієнта. Отже, в цьому випадку було використано прийом підбору словникового відповідника з метафоричним, експресивно-забарвленим образом [24, с. 17].

До інших іронічних висловів в політичному дискурсі можна віднести такі вислови: *вкрасти перемогу – to steal victory*. Під час перекладу було обрано прийом калькування, за допомогою вдалося якнайкраще відтворити прагматичний образ з відтінком протиставлення з метою досягнення відповідного прагматичного ефекту.

(9) *Якби ми зараз спільно з НАТО узгодили нашу дорожню карту до ПДЧ і пройшли її дуже швидко, то, не зважаючи на всю миролюбність до Росії з боку Німеччини чи Франції, нас би туди взяли* (НВ, 23.04.2021).

If now, together with NATO, we agree on our road map to MAP and pass it very quickly, then, despite the entire peaceful attitude of Germany and France towards Russia, we could be admitted there (Watching America, 05.05.2021).

У цьому прикладі у тексті перекладу з'являється стилістичний прийом мовної гри, який утворився за допомогою сполучення слів, які є фонетичними омонімами, один з яких є акронімом. В процесі прочитання мовна гра спричиняє ефект раптовості, пожвавлює мовлення [6, с. 15]. Більшість мовознавців вказують на комічний ефект мовної гри [28, с. 230; 17, с. 140]. У цьому прикладі комічність проявляється у нелегкому шляху, який необхідно пройти, щоб стати членом Північноатлантичного альянсу.

У результаті проведеного дослідження було з'ясовано, що найвищу частотність вживання в Ор-ed статтях має метафора (55 %). Частотність вживання метонімії становить 15 %, епітетів – 12 %, порівняння – 5, 4 %, синекдохи, гри слів та перифрази – по 1,2 %, іронії, оксюморона та гіперболи

– по 0,6 %, фразеологічних одиниць (фразеологізмів, ідіом та прислів'їв) – 7,2 %.

До граматико-стилістичних труднощів, що виникають під час перекладу В. І. Карабан відносить розщеплені конструкції та інверсії. Розглянемо декілька прикладів.

(10) *Зараз Джо Байден намагається розбурхати Європу, і мені здається, що його політика за відновлення трансатлантичної єдності якраз і спрямована на те, щоб розбудити європейську сонну публіку* (НВ, 23.04.2021).

Now Joe Biden is trying to wake up Europe, and it seems to me that his policy for reviving the transatlantic alliance is precisely aimed at waking up the sleepy European public (Watching America, 05.05.2021).

У цьому прикладі підсилювальна частка *якраз* перекладається з допомогою підсилювального прислівника *precisely*. Подане речення є надзвичайно експресивно забарвленим: у ньому водночас поєднується персоніфікація (*to wake up Europe*), епітет (*sleepy European public*), та метонімія (*Europe, а не European countries*). Подібне використання кількості стилістичних засобів в одному реченні акцентує увагу читача на проблемі та не дозволяє читачу втратити інтерес у процесі читання статті. Прагматичний ефект стилістичних фігур відповідно посилюється.

(11) *Безумовно, що завдання Байдена полягає у зміцненні Альянсу, оскільки його позиції були значно послаблені і внутрішніми протиріччями, і військово-політичною обстановкою, зокрема, у Чорноморському регіоні. І, очевидно, США повернуться саме сюди як до одного з пріоритетних напрямів* (Главред, 03.01.2021).

There is no doubt that Biden's job is to strengthen NATO, as its position has been significantly weakened by both internal controversies and the military and political environment, especially in the Black Sea region. And, obviously, it is here where the United States will return to addressing one of its priorities (Watching America, 14.01.2021).

У цьому реченні для передачі емпатично-видільної частки у мові перекладу використано конструкцію розщепленого речення.

(12) *Це зараз стан саме європейського Заходу, американці поводять себе трошечки по-іншому* (НВ, 23.04.2021).

It is the condition in particular of Western Europe right now; the Americans behave themselves a little bit differently (Watching America, 05.05.2021).

Іноді емпатично-видільна частка може передаватися за допомогою фрази-зв'язки з прийменником.

Розщеплені речення є засобом структурування висловлювання з метою акцентуації певного компонента. Водночас подібні речення дають змогу якомога чіткіше передати думку автора, уникнувши двозначності та неточності. З точки зору прагматики, емпатичні конструкції, які становлять певні труднощі для перекладу на граматико-стилістичному рівні виконують функцію привернення уваги реципієнта.

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що у процесі перекладу стилістичних засобів у 57,6 % випадків було використано прийом дослівного перекладу та калькування. Лексико-семантичні трансформації було застосовано у 25,8 % випадків, граматичні трансформації – 14,5 % випадків, лексико-граматичні трансформації – 2 % випадків.

Переклад відіграє важливу роль у забезпеченні міжкультурної комунікації [32, с. 109; 39, с. 21]. У процесі перекладу засобів впливу в політичному медіадискурсі, перекладач стикається з проблемою відмінного сприйняття тієї самої інформації носіями різних мов. Причинами цього є розбіжності в ментальній та культурній картинах і баченні світу.

Варто відзначити, що в процесі перекладу з української на англійську мову важливе значення відіграє не лише денотативне, а й конотативне значення лексичних одиниць та особливості вживання того чи іншого слова або фрази в мові перекладу. Обов'язковою умовою задля збереження адекватності в перекладі, передачі відповідної конотації та образу

стилістичних фігур відіграє активна робота перекладача не лише з двомовними словниками, а й тлумачними.

Надмірна насиченість тексту емоційно-забарвленими словами свідчить про використання автором одного з найбільш небезпечних інструментів маніпуляції та одного з видів психологічного впливу – навіювання (сугестії). Навіювання, апелюючи до емоцій адресата інформації, блокує бажання критично та логічно мислити. З лінгвістичної точки, навіювання підкріплено наявністю експресивно-оцінних стилістичних засобів, тобто конотацій, які сприяють формуванню у свідомості реципієнта типізованих стереотипів. Згодом навіювання може перерости в зараження – коли читач буквально «заражається авторськими емоціями та думками» [16, с. 49, 89].

Збалансоване використання стилістичних фігур є передумовою іншого виду психологічного впливу – переконання, яке полягає у впливі за допомогою логічних суджень. Цікаве подання інформації заохочує людину розширювати світогляд, проводити аналіз, давати оцінку суб'єктивному погляду на події. Автору, який здатний довести свою правоту за допомогою принципів та тактик переконання завойовує в аудиторії авторитет ефективного комунікатора та професіонала, якому можна довіряти. Вживання експресивно-оцінних стилістичних фігур сприяє швидшому досягненню прагматичної мети повідомлення.

2.3 Метафора як засіб впливу в текстах політичного медіадискурсу

Метафора є експресивним стилістичним засобом, який має надзвичайно високий прагматичний потенціал у політичному дискурсі. Б. Каммаертс стверджує, що політика без метафори – це наче риба без води [48, с. 230]. Метафора дозволяє передати інформацію зрозуміліше для адресата, пояснити складні політичні події простими словами [34, с. 15]. Тому можна стверджувати, що в політичному дискурсі метафора виконує комунікативну функцію. Враховуючи, що Ор-ed статті спрямовані на широку аудиторію

читачів, у тексті перекладу варто зберегти метафоричний вислів. Тому можна стверджувати, що завдяки комунікативній та атрактивній функції метафора є дієвим інструментом впливу в політичному медіадискурсі.

Джеффри Скотт Міо стверджує, що кількість метафор, особливо зростає саме в періоди складних для суспільства часів, тобто під час суспільно-політичних криз, а також в передвиборчий період.

В історії стилістичних засобів можна помітити неоднозначне ставлення до метафори. Спочатку метафору, як і інші стилістичні засоби досліджували лише як художній засіб в поезії та художній літературі. В епоху Античності Аристотель вперше увів в ужиток термін *метафора* (від гр. *metaphora* – перенесення). Упродовж тривалого часу цей стилістичний засіб, троп вважався винятком з усталених мовних норм. В епоху античності та середньовіччя метафора вважалася мовною прикрасою. А у XVI столітті прихильники доби раціоналізму та філософії Нового часу Джон Лок та Томас Гоббс розглядали метафору як перешкоду вільному висловленню думки у мові [37, с. 460]. Однак згодом стилістичні засоби почали широко використовувати в публіцистиці, політиці, рекламі. Метафора нині розглядається не лише як мовне явище, а як явище думки і дії. Метафоризація – це не лише лінгвістичне, а й ментальне, когнітивне та концептуальне явище. Дж. Лакофф та М. Джонсон визначають, що метафоризація є способом предметної номінації й інструментом пізнавальної та мисленнєвої діяльності людини. Концептуальна система людини є метафоричною за своєю природою [54, с.3]. В останні десятиліття акцент дослідження метафори змістився з галузі філології до філософії, прагматики, прагмастилістики.

Відповідно до бачення прихильників когнітивної теорії метафори, ця стилістична фігура, яка функціонує не лише на лінгвістичному рівні, але й на концептуальному, ментальному, фізичному та соціокультурних рівнях.

Розпочинати переклад метафори слід з дослідження та глибинного аналізу концепту, який в ній закладено та час її використання. Як мова змінюється з плином часу, так і будь-яка стилістична фігура зазнає змін.

Метафора є однією з найпродуктивніших стилістичних фігур в політичному дискурсі. Метафора може відображати концепти, суб'єктивні погляди, менталітет, ідеологію адресанта.

Спільною рисою всіх метафор є те, що вони мають донорську та реципієнтну зони, які взаємодіють між собою в процесі метафоризації. Більшість з метафор Ор-ed статей є авторськими. Метафори збагачують картину світу реципієнтів завдяки новим породженим образам. Метафора – це потужний риторичний інструмент для формування політичної свідомості громадян.

Нині метафора є об'єктом обговорення серед перекладачів, тому що іноді вона може стати лінгвокультурним бар'єром в міжкультурній комунікації. Перекладознавцями було запропоновано такі перекладацькі трансформації у процесі перекладу метафори: заміна (передача форми – передати одну метафори іншою, яке полягає у зміні змісту), перефразування або описовий переклад (передача змісту) або опущення.

Пітер Ньюмарк велику увагу звертає на конотативне значення метафори. Він зазначає, що «будь-яке слово може бути метафорою, а його сенс виявляється шляхом зіставлення первинного (буквального) значення з його лінгвістичним, ситуативним та культурним контекстом» [58, с. 107].

Видатний британський перекладознавець та автор дуальної теорії семантико-комунікативних методів перекладу, Пітер Ньюмарк визначає такі основні способи перекладу метафор:

1. Переклад за допомогою відповідника з тим же метафоричним образом. Спосіб передбачає дослівний переклад. Застосувати цей спосіб можливо, якщо асоціативні зв'язки між донорською концептосферою співпадають із цільовою концептосферою як в мові оригіналу, так і в мові перекладу.

Цей спосіб є найбільш вдалим на думку науковця. Цей спосіб дозволяє уникнути лексико-семантичних розбіжностей, дозволяє зберегти структуру

стилістичного засобу та авторський стиль висловлювання, збагатити мову перекладу новими образними засобами.

2. Переклад за допомогою відповідника з іншим метафоричним образом. Цей спосіб є доцільним за наявності в мові перекладу відповідника. Перевірити його наявність є обов'язком перекладача. Це стосується не лише метафор, а й виразів, фразеологічних одиниць, крилатих фраз і афоризмів, з метою уникнення міжкультурних непорозумінь і навіть конфліктів.

3. Переклад метафоричного вислову за допомогою іншого стилістичного засобу, наприклад порівняння. Спосіб є доцільним за відсутності еквівалента метафори у мові перекладу. Подібна трансформація доцільна задля передачі змісту стилістичного засобу, якщо у мові перекладу відсутній еквівалент, а за умов дослівного перекладу буде порушено синтаксичну структуру висловлювання або/і зміст висловлювання буде незрозумілим цільовій аудиторії.

4. Описовий переклад полягає у поясненні змісту стилістичного засобу. А. М. Фітерман та Т. Р. Левицька відносять цей спосіб до стилістичних трансформацій, О. Д. Швейцер вважає цей спосіб трансформацією прагматичного рівня, а В. Н. Комісаров називає лексико-граматичним перекладацьким прийомом (експлікацією) [29, с . 77].

5. Прийом опущення. Цей спосіб можна вважати винятковим, який застосовується лише в тому випадку, якщо вживання метафори є надлишковим. Опущення метафори є виправданим, якщо функція метафори реалізується в іншому місці тексту. Як альтернативу вирішення цієї проблеми можна запропонувати такий спосіб: перекласти дослівно і додати примітку з поясненням стилістичного прийому.

За характером вираження можна виокремити два типи метафор:

1. Експліцитні метафори – це метафори, в основі яких лежить явно виражене порівняння кількох понять, однак при цьому не використано підрядних порівняльних сполучників (*як, наче, немов, мов, ніби* – в українській мові *like, as* – в англійській мові). Зазвичай у структурі подібних метафор

помітна наявність тире та займенника *це* (*с*) в українській мові та форм дієслова *to be* в англійській мові. Розглянемо деякі з прикладів.

(13) *Вступ до НАТО – це пазл, який доведеться скласти Україні зі шматочків, і Вашингтон – лише один з них* (НВ, 06.09.2021).

Joining NATO is a puzzle that Ukraine will have to solve by putting the pieces together, and Washington is only one of the pieces (Watching America, 19.09.2021).

У цьому реченні використано метафору-опредмечування, яка експліцитно порівнює процес вступу до НАТО зі складанням пазлів – завдання, вирішення якого є довготривалим процесом, що вимагає проявити на максимум свою кмітливість та запастися терпінням. В основі лежить концептосфера «Гри». Зазвичай метафори подібного типу сприяють полегшеному сприйнятті інформації, однак в цьому реченні автор підкреслює складність вступу до Північноатлантичного альянсу.

2. Імпліцитні метафори – це метафори, в основі яких лежить порівняння утворене шляхом усічення або відсутності об'єкта порівняння та наявності притаманної цьому об'єкту певної властивості, ознаки. Наприклад, *“to “stitch America back together”* (Америка імпліцитно порівнюється з розірваним на клаптики полотном), *to destroy the legacy* (спадщина імпліцитно порівнюється зі спорудою, руйнування спадщини імпліцитно порівнюється з руйнуванням будівлі), аналогічне порівняння зі спорудою міститься і у словосполученні (*to ruin the reputation*). Імпліцитна метафора може виражатися прислівником, який опосередковано наділяє країну рисами характеру притаманними людині, наприклад:

(14) *...у випадку наполегливої готовності України самостійно оцінювати ці ризики і бути до них готовими* (НВ, 06.09.2021).

... Ukraine is stubbornly willing to assess these risks on its own and face up to them (Watching America, 19.09.2021).

Розглянемо лексико-семантичні типи метафор в політичному медіадискурсі Op-ed статей.

Процес метафоризації є семантичним явищем, яке передбачає поповнення лексичного складу мови завдяки образному переосмисленню уже наявних концептів завдяки когнітивному переосмисленні дійсності людиною. Метафора передбачає вживання вислову у переносному, а не прямому значенні. Багато науковців намагалися класифікувати метафори за семантико-стилістичними ознаками. Тетяна Єщенко виокремлює такі три типи семантико-стилістичних метафор: метафора-оживлення, метафора-опредмечування, метафора-синестезія [18, с. 224]. Дацишин виокремлює такі типи семантичних метафор: антропоморфну, побутову, метафору війни, спортивну метафору, транспортну та метафору будови [16, с. 41].

Можна виокремити такі лексико-семантичні типи концептуальних метафор в політичному медіадискурсі: антропоморфні, соціоморфні, артефактні та природоморфні.

Антропоморфна метафора – це лексико-семантичний тип метафори, яка проводить аналогії між суспільно-політичними реаліями та анатомічною будовою людського тіла; аналогії між суспільно-політичними реаліями та процесами життєдіяльності людини, її психічно-емоційним станом [23, с. 88]. Кравченко В. пише про особливий вид метафори, який є доволі поширеним явищем в політичному дискурсі – метафору-персоніфікації, коли держава або суспільство постають в образі окремої особи, яка наділяється людськими рисами та якостями [23, с. 90]. Деякі дослідники, зокрема Х. П. Дацишин, Т. Єщенко та ін. вбачають риси антропоморфізму в метафорі-персоніфікації [15, с. 501; 16, с. 88]. Тому, класифікуючи метафори за критерієм семантичного наповнення, доцільно вважати метафору, яка порівнює суспільство з людиною, наділяє країну рисами характеру людини вважати антропоморфною метафорою.

У межах антропоморфної метафори лежать концептосфери «Людина – живий організм», «Хвороба», «Емоційний стан людини». До цієї групи належить більша 26 % всіх проаналізованих метафор Ор-ed статей.

Сигніфікатами антропоморфної метафори можуть виступати соматизми (частини тіла людини), наприклад:

(15) *Тож Україна – це просто вигідний інструмент у руках США* (Главред, 13.03.2021).

Therefore, Ukraine is just a beneficial tool in U.S. hands (Watching America, 26.03.2021).

У цьому прикладі вислів *in U.S. hands* є ідіомою, яка є експресивно забарвленішою порівняно з висловом *to be under control of the U.S.*, який можна було б використати в перекладі, використавши прийом описового перекладу. Однак дослівний переклад дозволяє зберегти образ антропоморфної метафори і прагматичний ефект стилістичного засобу. До того ж в цьому прикладі Україна експліцитно порівнюється з інструментом. Подібні метафори доцільно віднести до артефактної. Прагматичні особливості цієї лексико-семантичної групи метафор розглянемо детальніше пізніше.

Доволі часто в Or-ed статтях зустрічаються випадки вживання антропоморфної метафори, концептосферами якої виступають «Хвороби» та «Смерть». Ці антропоморфні метафори володіють великим прагматичним потенціалом: негативна конотація в основі їх семантичного значення викликає в читача статті негативні почуття тривоги та емоцію страху, наприклад:

(16) *Україна робить ставки на США, але титан тяжко хворий* (Gazeta, 15.02.2021).

Ukraine is betting on the United States, but the giant is seriously ill (Watching America, 28.02.2021).

У цьому прикладі можна побачити поєднання одразу двох стилістичних засобів: антропоморфної метафори (імпліцитне порівняння США з титаном), персоніфікації (наділення США-титана здатності хворіти). Автор імпліцитно порівнює Америку не з людиною, а міфічною істотою – титаном, зовнішність яких була подібна до людської. Порівнюючи США з титаном, автор наділяє країну надзвичайною фізичною силою, витривалістю. Автор водночас зазначає, що країна переживає складні часи – хворобу, яка робить цього

титана-США вразливим. Семантичний тип антропоморфної метафори-персоніфікації надає тексту ЗМІ експресивності, апелює до емоційної сфери особистості читача, змушує переживати суспільно-значущі події країн як свої власні проблеми. Цей приклад водночас містить в собі вказівку на азартність України у політичних справах, а політика імпліцитно порівнюється з грою. Тому, у цьому випадку можна говорити про вживання метафори гри, підвиду соціоморфної метафори.

(17) Переступивши через політичний труп Трампа, світові фінансові гравці тут же почали створювати цифровий юань, який дозволить їм гарантовано уникнути санкцій власного уряду (Главред, 18.02.2021).

Stepping over Trump's political corpse, global financial players immediately set about creating a digital yuan that will allow them to avoid the sanctions of their own government (Watching America, 03.03.2021).

У зв'язку з подіями пов'язаними зі штурмом Капітолію, що сталися 6 грудня 2021 року, у політичному медіадискурсі з'явилась численна кількість негативно-забарвлених стилістичних засобів. У поданому прикладі – це метафора *політичний труп Трампа – Trump's political corpse*. Метафора у цьому прикладі має гіперболізований відтінок, тим самим загострюючи критичність ситуації, що відбулася після відходу Д. Трампа від політики.

У теорії метафори, цей вид метафори лежить в основі способів розуміння людиною навколишнього світу. З точки зору прагматики, метафора-персоніфікація спонукає читача проявляти емоції, співпереживати. Цей приклад є заголовком. Отже, антропоморфна метафора також виконує атрактивну функцію.

(18) Схоже, що американська хвороба розділеного суспільства, що невпинно радикалізується, тільки прогресуватиме надалі (Gazeta, 15.02.2021).

It seems that the American disease of a divided society, which is constantly being radicalized, will only grow progressively worse in the future (Watching America, 28.02.2021).

Для цієї статті характерна насиченість лексиною з галузі медицини. Проблеми розбіжностей у поглядах американців метафорично порівнюються з тяжкою хворобою, яка прогресуватиме в майбутньому. У цьому прикладі використано метафору аби викликати емоції тривоги, страху серед населення.

Згодом автор підсилює тривожність, однак об'єкт його думки змістився в бік України. Розглянемо приклад:

(19) Україні вкрай потрібна ін'єкція геополітичної деідеологізації та національного прагматизму! Ця потреба навіть нагальніша за масову вакцинацію від Covid-19! (Gazeta, 15.02.2021)

Ukraine is in urgent need of being injected with a geopolitical move away from ideology and toward a national pragmatism! This need is even much urgent than mass vaccination against COVID-19! (Watching America, 28.02.2021)

Прагматичний ефект було досягнуто за допомогою введення найвідомішого неологізму 2019 року – вірусу COVID-19. Автор прагне попередити можливі наслідки деідеологізації, яка наче пандемія коронавірусної хвороби може мати невідворотні наслідки для добробуту суспільства України. Прагматичний ефект цього вислову досягається завдяки граматичній перекладацькій трансформації на синтаксичному рівні, яка полягає у використанні форми герундіального пасивного звороту у мові перекладу замість іменника в мові оригіналу.

Іноді об'єктом імпліцитного порівняння в Op-ed статтях виступає не суспільство, а неживий об'єкт. Розглянемо уривок зі статті «Питання Північного потоку-2 скоро повністю “замнуть”» Ілії Куси [91], експерта з питань міжнародної політики та Близького Сходу Українського інституту майбутнього.

(20) Насправді, таке рішення було очікуваним – було очевидно, що у Джо Байдена не було впевненості щодо того, чи потрібно вбивати цей трубопровід, приносячи в жертву свої відносини з Німеччиною (з урахуванням того, що для нього відносини з союзниками у Європі стали однією з опор

зовнішньої політики). Тим більше, робити це під завісу епохи Меркель, для якої Північний потік по суті став дітище (Главред, 23.05.2021).

Actually, such a decision was expected. It was obvious that Biden was not sure whether it was necessary to “kill” the pipeline by sacrificing relations with Germany (taking into account that the relationships with allies in Europe have become one of the pillars of his foreign policy). Moreover, he was uncertain about doing so toward the end of the Angela Merkel era, a chancellor for whom Nord Stream has essentially become a brainchild (Watching America, 02.06.2021).

У цьому реченні використано антропоморфну метафору виражену дієсловом *to kill*, який «оживлює» газопровід «Північний потік-2» (*the pipeline*). Переносне значення вислову у мові перекладу виражено на рівні пунктуації: дієслово “kill” взято в лапки. Образ метафори збережено за допомогою прийому калькування. Метафору-оживлення автор вжив неспроста: у наступному реченні газопровід є дітищем Ангели Меркель. У мові перекладу іменник дітище (дитина на ментальному рівні) передано за допомогою ідіоми *brainchild*, в основі якої лежать ознаки антропометафоризації – суміщення понять *мозок* та *дитина*. У цьому реченні вжито також фразеологізм *під завісу епохи Меркель*. Під час перекладу варто використати прийом описового перекладу, який адекватно відображає значення фразеологізму. В результаті отримуємо словосполучення *toward the end of the Angela Merkel era*. На стилістичному рівні також було використано граматичну трансформацію членування речення, яка спрощує сприйняття інформації читачем. Як бачимо в цьому уривку автор використав антропоморфну, артефактну метафору, ідіому, фразеологізм. Подібний блендинг стилістичних засобів на рівні речення робить висловлювання, думку автора більш емоційно забарвленою та посилює прагматичний ефект повідомлення.

Соціоморфна метафора – тип метафори, в основі якої лежать концептосфери «Трудова діяльність людини», «Побутова діяльність людини», «Спорт», «Війна» та ін. Соціоморфна метафора проводить аналогію між

суспільно-політичними процесами та діяльністю людини у суспільстві або побуті, манерою поведінки людини та її взаєминами з іншими людьми. Відповідно до проведеного аналізу частотність вживання цієї лексико-семантичної групи в Op-ed є найбільшою і становить 32 %.

Наведемо приклад метафори побуту.

(21) *Байден невинадково заговорив про прагнення “зшити” Америку, яка, починаючи з приходу до влади Трампа, розкололась на два табори* (Главред, 03.01.2021).

It is no coincidence that Biden spoke of the desire to “stitch America back together,” referring to a country which has split into two camps since Trump came to power (Watching America, 14.01.2021).

Метафоричний вислів імпліцитно порівнює Америку з полотном, розділеним на клаптики. Відомо, що результати виборів 2020 року підсилили розбрат в країні. Таким чином, зшиваючи клаптики (штати) можна досягти єдності та консенсусу. Крім цього, автор вживає в цьому речення дієслівну метафору війни *a country which has split into two camps*, яка підсилює негативні настрої населення в країні.

До цієї групи належать мілітарні метафори, в основі яких лежать негативні конотації, які спричиняють виникнення почуття тривоги у читачів статей. Прикладами метафор війни є такі словосполучення та речень:

“східний вал” Заходу – “Eastern rampart” of the Western world;

(22) *...боротися з Китаєм потрібно, але наодинці це не дуже виходить* (Главред, 16.06.2021)

fighting China single-handedly does not pay many dividends (Watching America, 25.06.2021).

У цьому прикладі застосовано перекладацьку трансформацію контекстуальної заміни: стилістично нейтральний прислівник *наодинці* замінено більш експресивно забарвлений прислівник *single-handedly* (в буквальному сенсі – однією рукою), а дієслово *виходить* (у значенні

вдаватися) замінено на ідіому з більшим семантичним навантаженням *pay dividends*.

До соціоморфних метафор відносять метафори професійної діяльності людини.

(23) *Для України це певним чином хороші новини, тому що ми нарешті побачили, що не можна довго не займатися якимось питанням, а потім в режимі пожежної команди його вирішувати, використовуючи для цього наївні аргументи, і сподіваючись на удачу* (Главред, 23.05.2021).

For Ukraine, it is good news in a certain sense because we finally see that it is impossible to delay dealing with an issue for a long time and then solve it at an extremely fast pace, like one extinguishes a fire, using naive arguments and hoping for luck (Watching America, 02.06.2021).

Автор використав у цьому реченні метафоричний вислів вирішувати питання в режимі пожежної команди замість стилістичного нейтрального відповідника нагально. Цим словосполученням автор підкреслив неправильність підходу до вирішення в минулого, надавши гіперболізованого значення. Під час перекладу не можна було використати прийом калькування, оскільки він створив би семантичні розбіжності і зробив би вислів незрозумілим для носія цільової мови, тому було застосовано метод перекладу метафори за допомогою іншого стилістичного засобу, тобто порівняння (за П. Ньюмарком) [58, с. 107].

Артефактна метафора – тип лексико-семантичної метафори, в основі якої лежать концептосфери «Механізми», «Споруда», «Знаряддя праці», та ін. Сигніфікатами артефактної метафори є предмети та об'єкти створені людиною в результаті її фізичної, розумової та креативної діяльності [1, с. 106]. До цієї групи метафор можна віднести концептосферу «Наука», яке відображає порівняння політичних процесів з надбанням людства в результаті науково-технічного процесу. Сигніфікатами концептосфери «Наука» є терміни медичної, хімічної галузі, ІТ-технологій та ін., наприклад:

(24) *Безумовно, епоха Трампа стала лакмусовим папірцем для світової політики, показавши, що правий популізм нікуди не зникає, а на противагу йому сучасний світ може запропонувати лише інструменти cancel culture: видалення з соцмереж, публічний осуд та цькування в інформаційному просторі (ZIK, 22.01.2021).*

Certainly, the Trump era has become a litmus test for global politics, showing that right-wing populism is not disappearing anywhere, and in contrast to it, the modern world can only offer the tools of cancel culture: removal from social media, public censure and cyberbullying (Watching America, 31.01.2021).

У цьому прикладі використано непряме порівняння епохи правління Трампа з лакмусовим папірцем для світової політики. Переклад цієї авторської метафори здійснено за допомогою підбору словникового відповідника з тим же метафоричним образом [31, с. 179]. У цьому прикладі можна прослідкувати яскраві вкраплення лексики з хімічної галузі (*litmus test*), соціології та психології (*cyberbullying*), з філософії та політології (*right-wing populism*) та галузі соціальних комунікації (*social media*), що свідчить про синергетичність політичного медіадискурсу. Водночас можна помітити, що під час перекладу словосполучення *цькування в інформаційному просторі* було використано прийом імплікації. Справа в тому, що *кібербулінг* є неологізмом іншомовного походження в україномовній літературі, тому автор під час написання використав його експлікований відповідник. Однак в англomовній літературі цей термін є знайомим і зрозумілим, тому не має сенсу використовувати описовий переклад поняття, яке є зрозумілим і знайомим для англomовної аудиторії читачів. Загалом лексика політичного медіадискурсу сповнена неологізмами (наприклад, *епоха постТрампа – post-Trump era*). Здебільшого під час перекладу подібних неологізмів використовуються прийоми транслітерації або транскрибування. Активний процес наповнення лексичного складу політичного медіадискурсу неологізмами свідчить про його активний розвиток і адаптацію до інформаційного простору суспільства.

Найчастіше в Op-ed статтях зустрічається артефактні метафори саме з концептосферами «Споруди», «Будівлі». Концепт дому викликає почуття захисту у свідомості людей всіх національностей. Негативну конотацію мають метафоричні вислови, які зображають процес руйнування будівель, що викликає почуття тривоги у читачів. Саме тому артефактна метафора з концептосферою «Будівля» є потужним засобом впливу на читача Op-ed статей. Частотність вживання артефактної метафори в текстах політичного медіадискурсу становить 30 %.

(25) *Залишається останній бастион – долар. Але і він в найближчі роки впаде...* (Главред, 18.02.2021)

The last remaining bastion is the dollar. But the dollar will also collapse in the coming years... (Watching America, 03.03.2021)

У цьому реченні долар експліцитно порівнюється з оборонною фортецею.

Імпліцитно з руйнуванням будівлі може порівнюватись держава, суспільство або спадщина, наприклад:

(26) *Глобалісти приступили до руйнування США на користь Китаю* (Главред, 18.02.2021).

Globalists Set About Destroying the US in Favor of China (Watching America, 03.03.2021)

(27) *Американське суспільство розкололося* (Gazeta, 15.02.2021).

American society is split (Watching America, 28.02.2021).

(28) *Трампи на звалищі історії, або Як Байден руйнує спадщину 45-го президента США* (ЗІК, 22.01.2021).

Trump Is in the Trash Heap of History, or How Biden Is Destroying the Legacy of the 45th President of the United States (Watching America, 28.02.2021).

Іноді в межах артефактної метафори її сигніфікатами виступають складові частини споруд, зокрема вікна, двері та стіни: наприклад, *вікно можливостей* – *a window of opportunity*; *двері до примирення* – *door to*

reconciliation. Сигніфікатами можуть виступати предмети побутового вжитку, наприклад:

(29) *Як тільки держава розслабляється, і починає пасивно очікувати дива з-за кордону, вбираючи в себе все більше дармових і кредитних ресурсів, але не створюючи нічого серйозного натомість, вона в кінцевому рахунку стає валізою без ручки, від якої згодом захочуть позбавитися при першій слушній нагоді* (Lenta, 06.07.2021).

As soon as a country relaxes and begins to wait passively for a miracle from abroad, absorbing increasingly more windfalls and loans without getting anything worthy in return, it eventually becomes a suitcase without a handle, something you want to throw away as soon as possible (Watching America, 17.07.2021).

Цей приклад ілюструє метафоричне порівняння країни з валізою. У першій частині речення автор «оживлює» країну за допомогою антропоморфної метафори, а в іншій – «опредмечує» країну за допомогою артефактної метафори. У цьому прикладі можемо також помітити іншу метафору – *windfalls*. Дослідники відносять цю метафору до семантико-лексичного типу ботанометафор [61, с. 221], як одного з підвидів прироморфних метафор [8, с. 111]. Одним із буквальних значень поняття *windfalls* є «яблуко або інший фрукт, струшений вітром з дерева». Згодом це слово почало використовуватися для позначення грошей, які «з'явилися нізвідки», «принесені вітром», тобто дармові. Використавши граматичну трансформацію, перекладаємо словосполучення дармові ресурси одним словом *windfalls*, змінивши образ метафори в мові перекладу, але зберігши сенс.

Природоморфна метафора – це лексико-семантичний тип метафори, в основі якої лежать концептосфери «Тваринний і рослинний світ», «Об'єкти неживої природи», «Явища природи» та ін. Цей вид метафори в текстах політичного медіадискурсу зустрічається рідше порівняно з іншими видами. Її частотність вживання становить 12 %. До цього виду метафор можна віднести

також метафори з концептосферою «Пори року». Наприклад, *осіннє падіння Байдена – Biden's autumn fall*.

Враховуючи, що мова – це живий організм, який постійно розвивається (процитувати) і лексичний склад мов постійно поповнюється новими метафорами (як і іншими стилістичними засобами), можна стверджувати, що класифікація метафор за критерієм семантичного наповнення концептосфер буде розширюватися та вдосконалюватись.

Для текстів політичного дискурсу притаманна наявність стилістичних емоційно-оціночних конотацій. За допомогою стилістичних засобів автор має змогу надати оцінку, висловити своє ставлення до політичної події, адже кожний стилістичний засіб має певну конотацію (негативну, позитивну). Якщо конотативне значення стилістичного засобу не виражено експліцитно, то його можна з'ясувати, проаналізувавши контекст.

Джеффри Скотт Міо зазначає функції метафори як стилістичного засобу впливу на реципієнта:

- 1) полегшує розуміння складних політичних процесів та подій для пересічного громадянина країни;
- 2) знаходить відгук із символічними уявленнями реципієнта;
- 3) виконує роль зв'язкового елемента між раціональним та ірраціональним [57, с. 122–123].

Джеффри Скотт Міо висловив таку думку, що метафора використовується для спрощення і пояснення складних термінів, які викликають занепокоєння у громадськості [57, с. 122]. Згодом була висловлена думка, що ефективність метафори полягає в тому, що вона спричиняє відношення частини до цілого. Метафора може мати символічне значення в себе. Було висловлено, що за допомогою метафор можна обґрунтувати доцільність впровадження того чи іншого політичного курсу. Він наводить для прикладу ситуацію, що сталася під час правління Франкліна Рузвельта, 32-ого президента США, промови якого під час оголошення Нового Курсу рясніють метафорами. Курс було проголошено у найскладніші для Америки часи –

період Великої Депресії (економічної кризи 1930-х років). Стверджується, що його промови змогли не лише заспокоїти населення, а й підбадьорити його [57, с. 118]. Це підтверджує, що застосування у мові політичного дискурсу метафор є ефективним у період зростання тривоги серед населення.

З цього випливає ще один висновок, що метафори, які зрозуміло пояснюють складні питання, роблять суспільно-політичні питання актуальними для широкого загалу. Завдяки цьому населення відчуває себе частиною політичних подій.

Вважається, що метафори в політичному дискурсі ЗМІ спрямовані для впливу на емоційну сферу реципієнта, а не на раціональне мислення. Розглянемо деякі приклади.

(30) Трамп на звалищі історії, або Як Байден руйнує спадщину 45-го президента США (ЗІК, 22.01.2021).

Trump is in the trash heap of history, or how Biden is destroying the legacy of the 45th President of the United States (Watching America, 31.01.2021).

Trash heap of the history є експресивною фразою і виконує у цьому прикладі атрактивну функцію, оскільки її було використано у заголовку. Загалом цей заголовок, незважаючи на негативну емоційну комунікативну конотацію, відповідає всім критеріям Op-ed статей інтернет-видання «Watching America». Чим цікавіший заголовок, тим більше людей прочитає статтю, тим успішнішою вона стане. У цьому випадку перед перекладачем стоїть завдання якомога точніше передати метафоричний образ вислову, аби в мові перекладу вона мала відповідний прагматичний ефект.

Дж. Лакофф і М. Джонсон [54], які започаткували теорію концептуальної метафори (1980 р.), розглядають процес метафоризації в парадигмі когнітивної лінгвістики. Вони висловили тезу, що метафора дає змогу осмислити абстрактне шляхом вербалізації конкретних предметних понять [цит. за 9, с. 16]. Розглянемо приклади метафор, що підтверджують цю теорію. Метафора *Trash heap of the history* є прикладом концептуальної абстрактної метафори, яка вживається на позначення певного місця у просторі,

але поза часом, в якому перебуває все забуте людством. Ця метафора володіє великим прагматичним потенціалом і дає змогу людині за допомогою абстрактного мислення та когнітивних здібностей уявити неіснуюче місце. Цей приклад метафори підтверджує, що сполучення матеріального (*звалище – trash heap*) та абстрактного (*історія – history*) дозволяють створити новий образ. Блендинг образів сприяє досягненню експресивності та підвищенню прагматичного ефекту. Під час перекладу було збережено образність та негативну конотацію стилістичного засобу.

(31) *Фабрика ненависті, або кому дозволено порушувати правила Facebook.* (Главком, 09.10.2021)

The hate Factory, or who is allowed to break Facebook rules? (Watching America, 21.10.2021)

Ще одним яскравим прикладом можна вважати артефактну метафору *hate factory – фабрика ненависті*, яка завдяки поєднанню образів матеріального та абстрактного гіперболізує негативну конотацію вислову, який викликає емоції страху, занепокоєння.

Метафора – це символічна репрезентація об'єктивної дійсності. Інтеракціоністський підхід до розуміння метафоризації, як когнітивного механізму сприйняття людиною об'єктивної дійсності полягає в інтеракції двох концептуальних сфер, які в результаті їх переосмислення формують нове значення та образ. М. Блек зазначав, що метафора здатна створювати нові об'єкти, які функціонують в уяві людини. Ця гіпотеза підтверджується такими метафорами як *вікно можливостей – a window of opportunity*, *звалище історії – the trash heap of the history*, *фабрика ненависті – the hate factory*.

Концептуальні абстрактні метафори виконують атрактивну функцію в *Op-ed* статтях політичного дискурсу. Часто можна помітити, що подібні метафоричні вислови з високим прагматичним потенціалом використовуються саме в заголовках, оскільки вони одразу ж привертають увагу читачів новин.

2.4 Особливості перекладу фразеологічних одиниць політичного медіадискурсу Op-ed статей

Фразеологічні одиниці (фразеологізми, прислів'я та ідіоми) відіграють роль етнокультурних маркерів незалежно від дискурсу, в якому вони функціонують [45, с. 2]. Фразеологічні одиниці як засоби інтенсифікації в політичному дискурсі сприяють досягненню комунікативного наміру політичного діяча та фахівців в галузі політичної журналістики, а стилістична культурна конотація в їх основі є засобом впливу на емоційну сферу реципієнтів. [68, с. 4]

Доволі часто в Op-ed статтях вживаються прислів'я, які мають повчальний характер. Вони мають більше стилістичне навантаження порівняно зі стилістичними фігурами, а тому становлять труднощі для перекладачів. Розглянемо особливості перекладу деяких із них.

(32) *Крайнощі зійшлися* (Главред, 18.02.2021).

Extremes attract each other (Watching America, 03.03.2021).

Враховуючи, що переклад статей для інтернет-видання «Watching America» здійснюється на американський варіант англійської мови, ми перетворюємо еквівалент цього прислів'я у британському варіанті англійської мови *extremes meet* на звичніший еквівалент для американців – читачів інтернет-видання «Watching America». У цьому прикладі можна побачити перекладацьку трансформацію додавання взаємних займенників *each other*, використану з метою передати дієслівний постфікс –ся.

(33) *Всі великі справи починаються з дуже простих речей* (НВ, 23.04.2021).

All great deeds have small beginnings (Watching America, 05.05.2021).

У цьому прикладі автор дещо видозмінив відоме прислів'я «*Великі справи починаються з малого*». Однак для легшого сприйняття цільової аудиторії цієї фрази варто вжити знайомий для них еквівалент. У результаті отримали трансформацію опущення слова (*речей*), але зміст висловлювання

співпадає і в мові оригіналу, і в мові перекладу. До цього прислів'я можна підібрати ще один еквівалент *“Rome wasn't built in a day”*, але він буде суперечити тематиці статті. Тому було підібрано еквівалент, який зрозумілий для цільової аудиторії і якомога точніше передає те, що мав на увазі автор статті.

(34) *Тому що у цивілізованому світі судять не за словами, які так любить виголошувати президент України і які так радують його прихильників. У цивілізованому світі судять по справах* (Еспресо, 07.06.2021).

In the civilized world, a man is not judged by his words, which the president of Ukraine likes to say and which make his supporters so happy. In the civilized world, a man is judged by his deeds (Watching America, 16.06.2021).

У цьому прикладі ми можемо побачити прислів'я збагачене та розширене міркуваннями автора про ведення політичних справ українськими чиновниками. Перед перекладачем постає проблема: чи потрібно роз'єднати відоме прислів'я *“Man is judged by his deeds, not by his words”*? У цьому прикладі це робити не доцільно, оскільки буде порушено хід думок автора. Тому бажано використати метод дослівного перекладу, який дозволить зберегти форму та зміст висловлювання.

(35) *Заяви заявами, а справи справами* (НВ, 08.05.2021).

Good words without deeds are rushes and reeds (Watching America, 20.05.2021).

Це прислів'я було перекладено за допомогою використання трансформації контекстуальної заміни. Оскільки прислів'я є авторським, то неможливо перекласти його за допомогою повного або часткового еквіваленту. В цьому випадку доцільно в мові оригіналу знайти відповідник, який передає сенс авторського тлумачення, наприклад *«На словах і так і сяк, а в ділі ніяк»*. Словник європейських прислів'їв пропонує такий аналог – *“Good words without deeds are rushes and reeds”*. Прислів'я в мові перекладу передає ритміку, а також передає фонетичний стилістичний прийом алітерації (в мові

оригіналу – повторення приголосних звуків *c, n, p, z*, а в мові перекладу – *r, d, s*).

Переклад за допомогою методу дослівного перекладу є виправданим, оскільки більшість концептів в основі стилістичних фігур є інтернаціональними, а тому їх поєднання є зрозумілим для жителів багатьох країн світу. Незважаючи на переважну інтернаціональність фразеологічних одиниць, які вживаються в політичному медіадискурсі, зустрічаються також випадки, коли в мові перекладу неможливо відтворити етнокультурну особливість фразеологічної одиниці, наприклад:

(36) Не важливо, в якому обсязі іноземні партнери допомагають щось зробити. Навіть маючи мільярди від них, можна все завалити і залишитися біля розбитого корита, якщо не займатися внутрішніми трансформаціями, використовуючи зовнішню допомогу, в тому числі (Lenta, 06.07.2021).

No matter how much foreign allies help make things happen, despite their billions, you can screw everything up and go back to square one if you do not deal with domestic change and rely on outside help, among other things (Watching America, 17.07.2021).

У цьому прикладі застосовано прийом перекладу фразеологічного засобу зі зміною образу в мові перекладу. Цей фразеологізм відомий для українців, оскільки під час прочитання виникає асоціативний образ героїв казки О. С. Пушкіна «Казка про рибака і рибку». Подібна асоціація буде відсутня у читачів «Watching America», якщо перекласти буквально, тому слід підібрати еквівалент, знайомий для цільової аудиторії читачів.

Отже, стилістично-прагматичний ефект тексту оригіналу зберігається при використанні прийому збереження образу стилістичних засобів.

Переклад – суб'єктивне відображення об'єктивної діяльності, міжкультурний діалог. Складність перекладу фразеологічних одиниць полягає в тому, що вони є одиницями, що відображають етнокультурну своєрідність народів [52, с. 125]. Фразеологічні одиниці як стилістичні засоби, які збагачують мову, роблять її більш виразною та є дієвими засобами впливу.

Відповідно до проведеного дослідження загальна частотність вживання фразеологічних одиниць в Ор-ed статтях становить 7,2 %. З них частотність вживання прислів'їв становить 4,2 %.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ОР-ЕД СТАТЕЙ

3.1 Формування компетенцій спеціаліста з письмового перекладу

У процесі підготовки майбутніх фахівців в галузі письмового перекладу до їх майбутньої професійної діяльності важливим є формування комплексу професійних компетенцій, які сформують навички вільного володіння як мовою оригіналу, так і мовою перекладу. У професії письмового перекладача чільне місце займає грамотність писемного мовлення. Грамотність є ключовим критерієм відбору та вимогою роботодавців ринку праці, що в свою чергу сприяє удосконаленню освітньо-кваліфікаційних програм, запровадження університетами світу психологічних і методично-організаційних заходів, що сприяють формуванню професійної компетенції майбутнього перекладача.

Під час прийому на посаду волонтера-перекладача інтернет-видання «Watching America» звертають увагу не лише навички ведення комунікації, вирішальне значення має виконання тестового перекладу. Тестовий переклад має на меті перевірити перекладацькі здібності претендента: текст насичений різноманітними труднощами, які показують рівень володіння американським варіантом англійської мови та рідної мови. Оскільки цільовою аудиторією інтернет-видання є американці, тобто носії англійської мови, претендент на посаду повинен володіти високим рівнем володіння письмового американського варіанту англійської мови, мати відмінні лінгвістичні та перекладацькі навички. Саме тому стверджуємо, що для того, щоб навчитись перекладати з рідної мови на англійську необхідно оволодіти всіма необхідними мовленнєвими вміннями, а саме аудіювання, говоріння, читання та письмо. Досконале оволодіння мовленнєвою компетенцією сприяють тому, що мова перекладу буде максимально «природньо» сприйматися реципієнтами. З іншого боку, важливим є наявність високого рівня володіння

рідною мовою. Професійність перекладача полягає в проведенні філологічного аналізу тексту оригіналу під час ознайомлення з ним, ідентифікація труднощів, які можуть виникнути в процесі перекладу. Перекладач володіння згаданими аспектами іноземної мови дає змогу правильно інтерпретувати текст-джерело, для адекватного розуміння якого необхідно до того ж знати можливі шляхи подолання труднощів граматичного, лексико-синтаксичного, фразеологічного та стилістичного характеру під час відтворення одиниць мовою перекладу. Виконання комунікативних завдань на заняттях з практики перекладу сприяє цілісному розвитку майбутніх фахівців в галузі письмового перекладу.

В інтернет-виданні «Watching America» перекладачі перекладають статті з рідної мови на американський варіант англійської мови. Переклад з рідної на іноземну становить більші труднощі для перекладачів порівняно з перекладом на рідну мову. Методика навчання перекладу з української на англійську мову все ще перебуває на етапі становлення. Науковці зазначають, що практику перекладу на іноземну мову потрібно запроваджувати після оволодіння іноземною мовою, формування базових навичок мовленнєвої діяльності на достатньо високому рівні. Саме тому на першому місці в процесі підготовки перекладачів з рідної мови на іноземні мають стояти завдання сформуванню лінгвістичну компетенцію у рідній мові, а потім в іноземній із врахуванням семантичних аспектів словникового складу мови, граматики, діалектів, особливостей стилю та жанрів. Колесник К. С., взявши за основу досвід канадських університетів, виокремлює основні навички, якими повинні оволодіти майбутні перекладачі в результаті навчання письмового перекладу [22, с. 92]. До них належать лінгвістичні та перекладацькі навички, знання лінгвокультурних особливостей країни, мова якої є мовою перекладу, навички критичного, логічного та системного мислення, аналізу та синтезу інформації, творчого підходу до вирішення завдань. Лінгвістична та перекладацька компетенції передбачають засвоєння основ перекладознавства та методики перекладу з однієї мови на іншу. Навички удосконалення писемного мовлення

передбачають навички визначення типу комунікації, розуміння лінгвокультурних особливостей країн, мови яких, які виникають в процесі комунікації. Формування технічної компетенції передбачає формування навичок роботи з документацією, вміння працювати зі словниками та користуватися методом бібліографічного пошуку, підготовки презентацій та знання мовних та стилістичних стандартів оформлення документації та тексту перекладу [46, с. 10]. До навичок аналізу та синтезу належать здатність до логічного аналізу джерел інформації, вміння проводити дослідження та застосувати набуті знання на практиці [30, с. 56]. Чільне місце також посідає досвід та вміння використовувати інноваційні комп'ютерних САТ-програм та термінологічними базами. у процесі перекладу. Потенційними роботодавцями цінуються також знання реалій країн, мову яку вивчають і знання принципів ведення міжнародної політики та дипломатичного листування.

3.2 Особливості навчання перекладу Op-ed статей

Для роботи над Op-ed статтями на заняттях з практики перекладу візьмемо за основу компетентнісний підхід [33, с. 23], який дозволить студентам сформувати лінгвістичну, текстотворчу, лінгвокультурологічну, прагматичну та стратегічну компетенції та комунікативний підхід, який сприяє формуванню мовленнєвих здібностей [2, с. 12].

Наприкінці ХХ століття широкого розповсюдження під час вивчення іноземної мови набув комунікативний підхід вивчення іноземної мови як один із кращих підходів формування мовленнєвої компетенції студентів [21, с. 52]. Згодом методистами було запроваджено цей метод і в процесі підготовки професійних перекладачів. Основними перевагами використання цього підходу на практиці стало не лише «природне» формування навиків іншомовної мовленнєвої діяльності, а й засвоєння студентами основ міжкультурної комунікації, що попереджає виникнення можливих міжкультурних конфліктів. Впроваджуючи принципи цього підходу в роботу

над Op-ed статтями як цілісною текстовою структурою та жанром публіцистичного дискурсу, виокремлюємо шість основних етапів роботи над статтею на занятті з практики перекладу: підготовчий етап (*pre-task stage*), етап виконання завдання (*task stage*), етап повідомлення про результати роботи (*reporting*), етапи проведення аналізу (*analysis*) та перевірки (*revision*), а також етап рефлексії (*reflexion*) [Alenezi, с. 190]. Розглянемо особливості роботи на кожному етапі більш детально.

На підготовчому етапі відбувається повторення попередньо засвоєних теоретичних знань студентів з дисципліни «Основи перекладознавства», попереднє ознайомлення зі статтею (прочитання з метою охопити цілісну структуру Op-ed статті як жанру публіцистичного дискурсу), обговорення особливостей статті та актуалізація перекладацьких труднощів, які можуть виникнути в процесі перекладу статті. На цьому етапі студенти разом з викладачем пропонують можливі вирішення перекладацьких труднощів: обговорюють перекладацькі прийоми та трансформації, які можна застосувати, акцентують свою увагу на термінологічних мовних одиницях, що сприяє формуванню екстралінгвістичної компетенції. Цей етап також передбачає активну роботу з інформаційними ресурсами та довідковими джерелами, які допомагають студентам поглибити знання з тематики Op-ed статті. Варто зауважити, що Op-ed стаття є міждисциплінарною за тематикою, тому що доволі часто тема статті охоплює не лише політику, а й медицину (стаття “*Ukraine Is Betting on the United States, but the Giant Is Seriously Ill*”), військову справу (стаття “*Disturbing News: US May Change Its Nuclear Strategy*”), дипломатичні відносини з країнами-партнерами (стаття “*Biden-Merkel Agreement as a Geopolitical Failure for the US*”) та інші. Таким чином, студенти не лише проводять лінгвістичний та перекладацький аналіз статей, а й мають можливість сформувати предметну компетенцію, яка цінується роботодавцями на ринку праці під час прийому на роботу перекладача. На цьому етапі доцільно створювати глосарії, які сприятимуть кращому засвоєнню термінологічних одиниць та розширенню словникового запасу студентів.

Етап виконання завдань до статті, та її перекладу передбачає активне опрацювання тексту оригіналу, продовжується формування вищезазначених компетенцій, формуються навички мовленнєвої здогадки, а попередньо сформований озвучений переклад сприяє формуванню білінгвальної компетенції. На цьому етапі можлива робота у групах, що навчає студентів толерантного та шанобливого ставлення до своїх одногрупників, навчає цінувати думку інших та досягати консенсусу у випадках спірних питань, що в свою чергу формує соціальну компетенцію.

На етапі повідомлення про результати роботи (Report) студенти активно обговорюють з викладачем та узагальнюють перекладацькі труднощі в тексті оригіналу, озвучують доцільність використання тієї чи іншої перекладацької трансформації в процесі перекладу. На цьому етапі активно формуються навички говоріння іноземної мови, студенти навчаються формулювати свою думку іноземною мовою (білінгвальна компетенція), а також поглиблюють свої професійні знання. Водночас формується вміння адекватного впровадження набутих теоретичних знань на практику, що сприяє формуванню стратегічної компетенції. Стратегічна компетенція у цьому випадку виступає професійним новоутворенням та інтегративним феноменом, який сприяє реалізації комунікативної стратегії відповідно до поставленого завдання чи ситуації [14, с. 138]. Спільне обговорення сприяє формуванню мовленнєвого досвіду, а впровадження завдань, які можуть виникнути в реальних життєвих ситуаціях сприяють кращому запам'ятовуванню алгоритмів для вирішення перекладацьких труднощів в майбутньому.

На етапі аналізу студенти озвучують власні варіанти перекладу і акцентують увагу на перекладацькому прийомі та трансформації, яку було вжито. Рекомендують оформлювати навчальний переклад у форматі таблиці: у першій колонці студенти записують свої власні варіанти перекладу; у другу колонку записують варіант перекладу після спільного обговорення з викладачем, у третій колонці робляться помітки, студенти зазначають для себе складні для перекладу слова словосполучення, зазначають назву

використаного ними перекладацького прийому [26, с. 83]. Якщо на цьому етапі зосереджується увагу на стилістичних особливостях Op-ed статті, то можна вказати у третій колонці їх прагматичний ефект та мету вживання автором. Перевага такого методу полягає в тому, що студент актуалізує свою увагу на тих місцях в тексті перекладу, з яким йому було складно впоратись або він зробив помилку. Це сприяє кращому запам'ятовуванню правильного та адекватного варіанту перекладу і запобігає тому, що студент зробить аналогічно неправильний перекладацький крок в майбутньому. На цьому етапі важливий доброзичливий тон викладача, адже завдання викладача – ділитися своїм досвідом, а також стимулювати бажання до самовдосконалення студентів, підтримувати та заохочувати їх бажання бути допитливим та пізнавати нове, що в свою чергу сприяє формуванню довірливих стосунків між викладачем та студентами. На цьому етапі ми вбачаємо риси особистісно-діяльнісного підходу з елементами гуманізації в процесі навчання перекладу.

Етап перевірки передбачає редагування, активний аналіз, та обговорення з викладачем. На цьому етапі викладачу важливо наголошувати на важливості етапу доопрацювання та редагування тексту перекладу, що дозволяє цілісно сприйняти Op-ed статтю як жанр публіцистичного дискурсу, сфокусувати свою увагу на відповідність тексту перекладу граматичним, лексичним, синтаксичним та жанрово стилістичним нормам мови перекладу [50, с. 147]. На цьому етапі доцільним є надання студентам можливості порівняти свій переклад з перекладами своїх одногрупників, здійснити порівняльний аналіз свого перекладу з перекладом професійного перекладача.

Етап рефлексії передбачає корегування та доопрацювання текстів перекладу на основі зворотнього зв'язку викладача. Інтернет-видання «Watching America» надає чудову можливість своїм перекладачем попрацювати з досвідченою командою професійних редакторів, які є здебільшого носіями мови перекладу. Отже, етап редагування сприяє поглибленню та розширенню лінгвістичних навичок, мовленнєвої та перекладацької компетенцій.

Значну складність перед студентами становлять лексико-семантичні та стилістичні труднощі, що виникають в процесі перекладу з рідної мови (української) на англійську. Розглянемо детальніше методичний аспект вирішення подібних труднощів.

Під час перекладу для інтернет-видання «Watching America» слід орієнтуватися на цільову аудиторію, для якої рідною є американський варіант англійської, наприклад:

(37) *Але за тисячоліття драматичної, а подекуди і трагічної своєї історії, в українців найпопулярним прислів'ям стало доволі скептичне, але справедливе: «Обіцянка – цяцянка, дурному – радість».*

А з огляду на мільйони невеселих облич на вулицях наших міст, розумієш, що дурних вже нема, є лише терпимі і терплячі... Хоча і це до пори до часу...(Українська правда, 29.02.2016)

Цей приклад сповнений такими стилістичними засобами: епітети (драматична, трагічна історія), гіпербола та метонімія (мільйони невеселих облич), прислів'я («Обіцянка – цяцянка, дурному – радість»). Однак родзинка цього уривку полягає у словосполученні *на вулицях міст*.

Викладачу на цьому етапі виконання завдання доцільно задати запитання «Яким чином краще перекласти це словосполучення? *In the streets чи on the streets?*» Запитання у вигляді проблемних завдань стимулюють розвиток мисленневих, когнітивних процесів та мовленнєвої здогадки студентів. Інтернет-технології XXI століття дозволяють користуватися різноманітними інформаційними ресурсами. Варто заохочувати користування студентів не лише двомовними словниками, а й тлумачними словниками англійської мови. Іноді в пригоді стають різноманітні форуми (наприклад, форум для користувачів онлайн словником *WordReference* [78] або *English Language Learners* тощо), на яких можна поставити питання носію мови, як британського так і американського варіантів англійської мови. В результаті такої пошукової діяльності студенти з'ясують, що *in the street* вживається здебільшого в британському варіанті англійської, а в американському варіанті

з іменником вулиця або назва вулиці зазвичай вживається прийменник *on*. Прийменник *in* в даному контексті може набути семантичної конотації «людини-безхатька», що проживає на вулиці.

Ще одну складність становить метафорично забарвлена паремія «Обіцянка – цяцянка, дурному – радість». В даному випадку студентам можна запропонувати кілька варіантів прислів'їв-еквівалентів, бо в українській мові існують й інші можливі варіанти цих малих жанрів фольклорної мудрості, зокрема «Обіцянка — цяцянка, а цяця й досі в кишені» В англійській мові існують такі прислів'я: “*Between promising and performing a man may marry his daughter*”, “*Be slow to promise and quick to perform*”, однак вони відображають і передають образ лише першої частини прислів'я. У цьому контексті важливо відтворити другу половину прислів'я в мові перекладу, оскільки ця думка в оригіналі має продовження. Тому в процесі перекладу важливо пояснити, що під час пошуку еквіваленту подібних прислів'їв слід опиратися на «сміслові гачки».

Тому в процесі навчання перекладу важливо навчити студентів звертати увагу навіть на найдрібніші деталі і перевіряти навіть ту інформацію, яка, здається, не викликає жодних підозр під час попереднього ознайомлення з текстом. У результаті отримуємо такий варіант перекладу.

However, over millennia of dramatic and sometimes tragic history, the quite skeptical but fair proverb “A promise is a comfort to a fool” has become the most popular among Ukrainians.

Moreover, taking into account the millions of unhappy faces on the streets of our cities, you realize that there are no more fools; there are only tolerant and patient people... Although this is for the time being ...

На завершальному етапі перекладу важливо навчити перевіряти студентів відповідність текстів орфографічних нормам, особливо це стосується написання власних назв. У політичному медіаликурсі найчастіше зустрічаються назви географічних об'єктів, прізвища, імена та назви посад. Розглянемо приклад:

(38) Дуже потужний сигнал. Чого чекати Україні після зустрічі Зеленського з Блінкеном. На даному етапі сильнішим сигналом за візит держсекретаря Ентоні Блінкена міг би бути лише приїзд президента США Джо Байдена. Адже в американській ієрархії влади держсекретар – це ключова фігура після президента. Важливо згадати, що Ентоні Блінкен в Європі ще майже нікого не відвідував у двосторонньому форматі. Україна стала першою такою країною, тому це справді дуже потужний сигнал. (НВ, 8.05.2021).

As of now, the only stronger signal than U.S. Secretary of State Antony Blinken's visit might be the arrival of U.S. President Joe Biden. Indeed, in the U.S. power structure, the secretary of state is the key figure after the president. It is important to remember that Antony Blinken has visited almost no one in Europe in a bilateral format. Ukraine became the first country, so it is really a very powerful signal (Watching America, 20.05.2021).

У цьому прикладі варто зосередити увагу на написанні посади американського чиновника та його імені. Потенційна помилка може виникнути на етапі транслітерації: слід транслітерувати *Antony*, а не *Anthony*. Тому власні назви вимагають подвійної перевірки перед публікацією статті.

У процесі роботи над перекладом Or-ed статей доцільно попрацювати над розвитком усних мовленнєвих навичок, зокрема говоріння. Наприклад, можна обговорити зі студентами тематику статті, спонукаючи їх висловити свою точку зору до подій описаних автором. Наприклад, під час опрацювання статті «Вікно можливостей для України? Як Києву діяти далі?» можна обговорити зовнішньополітичний стратегічний курс України.

Отже, завдання викладача, який готує перекладачів до їх майбутньої професійної діяльності полягає в організації, структуруванні та поданні навчальної програми з метою досягнення студентоцентристських цілей [46, с. 14], поділитися своїм досвідом, навчити постійно займатися самоосвітою та саморозвитком, слідкувати за змінами у нормах правопису, граматичними, лексичними, фонетичними, стилістичними змінами у мовній системі.

ВИСНОВКИ

У зв'язку з глобалізацією та міжкультурною інтеграцією суспільства невинно зростає роль запровадження тісних дипломатичних відносин України та інших країн світу, зокрема США. Упродовж останнього десятиліття у світлі процесів інтернаціоналізації в інформаційному суспільстві політичний медіадискурс став невід'ємною частиною інформаційного простору суспільства. Активний процес його дослідження науковцями, лінгвістами та перекладознавцями полягає в тому, що політичний медіадискурс як мовленнєвий продукт є цінним інформаційним ресурсом і дієвим інструментом впливу на суспільну свідомість.

Нині Op-ed статті як жанр публіцистичного стилю та особливості їх функціонування в політичному дискурсі є предметом підвищеного інтересу для науковців, а особливо перекладознавчий аспект, оскільки саме він відіграє вирішальну роль в забезпеченні міжкультурної комунікації між країнами. Стилiстично-прагматичні особливості в Op-ed статтях виконують роль особливого механізму впливу на реципієнтів.

У процесі перекладацької волонтерської діяльності для інтернет-видання «Watching America» було виявлено, що рубрики-погляди є одними з найбільш популярних серед читачів ЗМІ. Op-ed статті політичного спрямування, висвітлюючи соціально-значущі події в суспільстві, сприяють розвитку критичного мислення читача і спонукають до громадського обговорення.

У результаті проведення детального перекладацького аналізу особливостей Op-ed статей було виявлено, що саме лексичні стилістичні засоби відіграють особливу роль в процесі впливу на реципієнта. Основними функціями стилістичних засобів в політичному медіадискурсі є інформативна, емотивна та атрактивна функції. У результаті проведеного дослідження було з'ясовано, що найвищу частотність вживання в Op-ed статтях має метафора (55 %). Частотність вживання метонімії становить 15 %, епітетів – 12 %,

порівняння – 5,4 %, синекдохи, гри слів та перифрази – по 1,2 %, іронії, оксюморона та гіперболи – по 0,6 %, фразеологічних одиниць (фразеологізмів, ідіом та прислів'їв) – 7,2 %. Використання експресивно-зabarвлених мовних одиниць, а саме метафори, персоніфікації, метонімії, іронії, мовної гри та інших стилістичних засобів апелюють до образного мислення людини, імпліцитно або експліцитно формуючи думку читача щодо суспільно-політичних подій у державі.

Враховуючи, що частотність вживання метафори в Op-ed статтях є найвищою (55 %), особливу увагу в кваліфікаційній роботі було приділено дослідженню функціонування в Op-ed статтях антропоморфної, соціоморфної, артефактної та природоморфної лексико-семантичної груп метафори. Було визначено, що частотність вживання соціоморфної лексико-семантичної групи метафор є найвищою і становить 32 %, друге місце за частотністю вживання займає артефактна метафора – 30 %, третє місце займає антропоморфна метафора – 26 %. Природоморфна метафора має найнижчу частотність вживання в текстах політичного медіадискурсу і становить 12 %.

В процесі міжкультурної комунікації в політичному медіадискурсі за допомогою ЗМІ перекладач відіграє вирішальну роль. Його завдання полягає в якомога точнішому передачі змісту повідомлення, зберігаючи при цьому відповідний образ стилістичних засобів у ньому, думки автора, який доволі часто є авторитетною особою в державі. Збереження образу стилістичної фігури під час перекладу є ефективним способом досягнення прагматичного та комунікативного ефектів та передачі основної думки автора як в інформаційному плані, так і в емоційному. Завдяки використанню мовних стилістичних засобів здійснюється ідеологічний, емоційний, маніпулятивний вплив, передається оціночне значення вислову.

Варто відзначити, що в процесі перекладу з української на англійську мову важливе значення відіграє конотативне значення лексичних одиниць та особливості вживання того чи іншого слова або фрази в мові перекладу. Обов'язковою умовою задля збереження адекватності в перекладі, передачі

відповідної конотації та образу стилістичних фігур відіграє активна робота не лише з двомовними словниками, а й тлумачними.

Лексико-граматичні трансформації сприяють збереженню семантико-стилістичної структури в політичному медіадискурсі, а отже адекватність в передачі стилістичних засобів є передумовою досягнення того ж комунікативного ефекту, який закладений в оригіналі.

Саме тому політичний медіадискурс ХХІ століття як мовленнєвий продукт є дієвим інструментом впливу на суспільну свідомість, а основна функція Op-ed статей полягає в забезпеченні діалогу між політичними експертами, політичними діячами та суспільством.

Я, Стеценко Оксана Павлівна, своїм підписом засвідчую, що моя кваліфікаційна робота *«Стилістично-прагматичний аспект перекладу політичного медіадискурсу»* виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Підпис

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейченко О. Артефактна метафора в сучасному політичному дискурсі: когнітивний аспект. *Лінгвістичні студії*. Донецьк, 2011. № 23. С. 106–110.
2. Баранова С. В. Вирішення комунікативних завдань на заняттях із перекладу. *Методологічні проблеми сучасного перекладу* : матеріали VIII Міжнародної науково-методичної конференції, 23-25 січня 2009 року / Ред.кол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, С. В. Баранова, О. М. Медвідь. Суми : СумДУ, 2009. С. 11-13.
3. Безугла Л. Р. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Харків : Константа, 2005. 345 с.
4. Безугла Л. Р. До питання розмежування прагматики, стилістики та прагмалінгвістики. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна*. Серія : Романо-германська філологія. *Методика викладання іноземних мов*. 2014. № 77. С. 6–10.
5. Берегова О. А. Проблеми дефініцій понять стилістичний засіб, фігура, троп і стилістичний прийом. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. Київ, 2016. № 29. С. 25–35.
6. Болдирева А. Є. Переклад каламбурів як засобу створення гумористичного ефекту: до постановки проблеми. *Записки з романо-германської філології*. 2016. № 2 (37). С. 11–19.
7. Верьовкіна О. Є. Коментар автора в оповіданнях Р. Дала. *Сучасні проблеми германського та романського мовознавства* : матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції. Рівне, 2015. С. 57–63.
8. Великорода Ю., Васишин М. Метафора в науково-популярному медіадискурсі (на матеріалі ресурсів National Geographic). *Синопис: текст, контекст, медіа*. 2020. № 26 (3) С. 108–117.
9. Власенко К. В. Лінгвокогнітивний аспект концептуальної метафори в політичному дискурсі. *Іноземні мови у вищій освіті: лінгвістичні,*

психолого-педагогічні та методичні перспективи : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2021. С. 15–18

10. Волченко О. М. Використання синтаксичних трансформацій для досягнення еквівалентності перекладу. *Молодий вчений*. 2017. Т. 1, № 4. С. 89–93.

11. Гайденко Ю. О. Інформаційний та комунікативний потенціали слова: взаємозв'язок і взаємозалежність. *Filologia, sociologia i kulturoznawstwo. Zbiór artykułów naukowych*. Warszawa, 2015. С. 106-108.

12. Григорова З. В. Нові медіа, соціальні медіа, соціальні мережі— ієрархія інформаційного простору. *Технологія і техніка друкарства*. 2017. №3 (57). С. 93–100.

13. Гуцуляк І. Г. Тропи і стилістичні фігури – об'єкти лінгвостилістичного дослідження. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. Серія : *Лінгвістичні науки*. 2010. № 11. С. 50-57.

14. Данилюк С. С. Дискурсивна, стратегічна, соціальна та соціокультурна компетенції як складники комунікативної компетенції в межах моделі формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами інтернет-технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. №30. С. 137–143.

15. Дацишин Х. П. Антропоморфна метафора в сучасному українському політичному дискурсі (за матеріалами мас-медіа). *Українська періодика: історія і сучасність*. Львів : НДЦП ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України, 2002. С. 501–504.

16. Дацишин Х. П. Метафора в українському політичному дискурсі (за матеріалами сучасної періодики) : дис... канд. філол. наук: 10.01.08 / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л., 2005. 187 с.

17. Дорошенко К. С. Мовна гра як теоретична проблема. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*. 2014. № 4. С. 140–142.
18. Єщенко Т. А. Семантико-стилістичні типи метафор: теоретичний аспект. *Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка*. Донецьк : Український культурологічний центр, Східний видавничий дім, 2010. С.224–239.
19. Зражевська Н. І. Нові медіа і нові форми комунікації в медіакulturі. *Актуальні питання масової комунікації*. 2013. № 14. С. 70–75.
20. Карабан В. І., Мейс Дж. Теорія і практика перекладу з української на англійську мову : Навч. посіб.-довід. для студентів вищ. закл. освіти. Вінниця : Нова Кн., 2003. 608 с.
21. Карапетян А. О. Метод комунікативних завдань як інструмент особистісно орієнтованого навчання. *Імідж сучасного педагога*. 2017. №7. С. 51–53.
22. Колесник К. С. Індустрія перекладу та професійна підготовка перекладачів в університетах Канади. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2013. № 38 (1). С. 91–95.
23. Кравченко В. Л. Антропоморфна метафорика в сучасному англomовному політичному дискурсі. *Філологічні науки*. 2017. № 25. С. 87–93.
24. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга, 2011. 448 с.
25. Кузнецов В. Б. Персоніфікація деяких іменників як важливий вид трансформації при перекладі з української мови на англійську. *Вісник житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2004. № 17. С. 273–275.
26. Лавриненко О. О. Методика викладання перекладу : навч. посіб. Київ: Вид-во КиМУ, 2011. 154 с.
27. Лакомська І. В. Заголовок мас-медіа у площині лінгвістичного аналізу. *Діалог: медіа-студії*. 2020. № 26. С. 84–95

28. Лакомська І. В. Мовна гра в газетних заголовках. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2011. № 28. С. 227–232.
29. Литвин І. М. Перекладознавство : науковий посібник. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013.с. 288
30. Лозова О. М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови: Навчально-методичний посібник. Київ, 2010. 143 с.
31. Лойко В. В. Перекладознавчий аспект у підходах до трактування мовної експресії у політичному дискурсі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2011. Т. 1, № 57. С. 179–181.
32. Нарійчук М. Ф. Англомовний політичний дискурс і міжкультурна комунікація: лінгводидактичний аспект. *Наукові записки Національного університету Острозька академії. Серія : Філологічна*. 2013. № 33. С. 109– 111.
33. Поліщук Л. П. Формування навичок письмової компетентності майбутніх перекладачів на основі системи вправ. *Збірник наукових праць. Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу*. 2017. № 43. С. 23–25.
34. Приходько Г. І. Практикум зі стилістики англійської мови. Запоріжжя : ЗНУ, 2005. 36 с.
35. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
36. Семотюк О. Політичний медіадискурс і медіатизація політики як концепти політичної комунікативістики. *Людина. Комп'ютер. Комунікація: збірник наукових праць*. 2017. С. 144–147.
37. Слободян М. В. Метафоризація як когнітивний процес. Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : *Лінгвістика і літературознавство*. 2011. № 24 (1). С. 460–467.
38. Українець Л. Ф. Семантика і прагматика фонетичних одиниць у мові мас-медіа. *Журналістика. Філологія. Медіаосвіта. Матеріали*

Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2014. С. 253–256.

39. Швачко С. О., Кобякова І. К., Анохіна Т. О. Об'єкти перекладознавства : монографія. Суми : СумДУ, 2019. 219 с.

40. Яцимірська М. Ключові імпресиви-2020 в публіцистичних текстах. *Вісник Львівського університету*. 2021. № 50. С. 165–175.

41. About Us – Watching America. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/about-us/> (date of access: 03.12.2021).

42. Alenezi A. M. Task-Based Approach in Teaching Translation: A Case Study in Jouf University. *Higher Education Studies*. 2020. №10 (2). P. 189–196.

43. Bal B. K. Analyzing opinions and argumentation in news editorials and op-eds. *International journal of advanced computer science and applications, special issue on natural language processing*. 2004. P. 22–29.

44. Bal B. K., Saint Dizier P. Towards building annotated resources for analyzing opinions and argumentation in news editorials. *LREC*. 2010. P. 1152 – 1158.

45. Bebko S. V. Conceptual pragmatics of phraseologisms with ethno-cultural element. *Modern Science*. Prague, 2018. № 3. P. 9–14.

46. Beebly-Lonsdale A. Teaching translation from Spanish to English: Worlds beyond words. University of Ottawa Press, 1996. 280 p.

47. Burkhardt A. Politolinguistik. Versuch einer Ortsbestimmung. *Sprachstrategien und Dialogblockaden*. Linguistische und politikwissenschaftliche Studien zur politischen Kommunikation / J. Klein, H. Diekmannschenke (Hrsg.). Berlin, 1996. S. 75–100

48. Cammaerts B. The strategic use of metaphors by political and media elites: the 2007–11 Belgian constitutional crisis. *International journal of media & cultural politics*. 2012. №8 (2/3). P. 229–249.

49. Colston H. L. Using Figurative Language. Cambridge University Press, New York, 2015. 284 p.

50. Dollerup C., Lindegaard A. Teaching Translation and Interpreting 2: Insights, aims and visions. Papers from the Second Language International Conference Elsinore. Denmark, 1994. № 5. P. 145–149.
51. Juez L. A. Discourse analysis for university students. Madrid : Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2005. 295 p.
52. Khismatullina L. G., Khisamova V. N., Khuzina D. Phraseological Units In Political Communication (Based On Electronic Mass Media Sources). *ALRJournal*. 2021. № 5(1) P. 125–129
53. Kovach B., Rosenstiel T. The elements of journalism. New York : Three Rivers Press, 2014. 323 p.
54. Lakoff G., Johnson M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p.
55. Lehtsau U., Liiv G., Mutt O. An introduction to English stylistics. Tartu : Tartu State University, 1973. 150 p.
56. Marchildon G. P., Verma J. Y. Roos N. Opinion editorials: the science and art of combining evidence with opinion. *BMJ Evidence-Based Medicine*. 2013. No. 18(5). P. 161–164.
57. Mio J. S. Metaphor and politics. *Metaphor and symbol*. 1997. № 12 (2). C. 113–133.
58. Newmark P. *A Textbook of Translation*. Harlow : Pearson Education Limited, 2008. 294 p.
59. Pineda, A., Almiron N. Ideology, politics, and opinion journalism: a content analysis of Spanish online-only newspapers. *tripleC: Communication, Capitalism & Critique. Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society*. 2013. № 11(2). P. 558–574.
60. Schäffner C., Bassnett S. Politics, media and translation – exploring synergies. *Political discourse, media and translation*. Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing, 2010. P. 1–32.
61. Simpson P., Mayr A. *Language and Power: A Resource Book for Students*. New York: Routledge, 2009. 272 p.

62. The Future of Reader's Digest. *The New York Sun*. URL : <https://www.nysun.com/on-the-town/future-of-readers-digest/17310/> (date of access: 05.12.2021).

63. The Translator-Editor Collaboration: From 'Parliament' to 'Congress' and Beyond – Watching America. *Watching America*. URL : <https://watchingamerica.com/WA/2019/10/31/the-translator-editor-collaboration-from-parliament-to-congress-and-beyond/> (date of access: 18.05.2021).

64. U.S. Journalism Has Become More Subjective. *RAND Corporation Provides Objective Research Services and Public Policy Analysis | RAND*. URL : <https://www.rand.org/news/press/2019/05/14.html> (date of access: 17.05.2021).

65. Van Dijk T. A. Opinions and ideologies in editorials. *A Paper for the 4th International Symposium of Critical Discourse Analysis, Language, Social Life and Critical Thought*. Athens, 1995. P. 14–16.

66. Wright J. Idioms organizer. Boston : Heinle. 2002. 294 p.

67. Xie C., Yus F., Haberland H. Introduction: approaching internet pragmatics. *Approaches to internet pragmatics: theory and practice*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2021. P. 1–27.

68. Zubareva N., Siddikova I. Cognitive & Pragmatic Approach to the Phraseological Intensifiers of Political Discourse. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*. 2021. №13 (1). P. 1–12.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

69. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : Перун, 2005. Т. VIII, 1728 с.

70. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Українська книга, 2000. 480 с.

71. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. – К. : Наукова думка, 2003. – 1104 с.

72. Collins Online Dictionary | Definitions, Thesaurus and Translations. *Collins Online Dictionary | Definitions, Thesaurus and Translations*. URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (date of access: 02.12.2021).

73. Dictionary by Merriam-Webster: America's most-trusted online dictionary. *Dictionary by Merriam-Webster: America's most-trusted online dictionary*. URL : <https://www.merriam-webster.com/> (date of access: 02.12.2021).

74. Goldstein N. AP Stylebook and Briefing on Media Law (Associated Press Stylebook and Briefing on Media Law). New York : The Associated Press, 2006. 440 p.

75. Straus E. Dictionary of European Proverbs. London : Routledge. 504 p.

76. Straus J., Kaufman L., Stern T. The blue book of grammar and punctuation: An easy-to-use guide with clear rules, real-world examples, and reproducible quizzes. John Wiley & Sons, 2014. 225 p.

77. Dervaes C., Hunter J. The UK to USA Dictionary: British English Vs. American English. Inverness: Solitaire Publishing Inc, 2012. 160 p.

78. WordReference.com – English to French, Italian, German & Spanish Dictionary. *WordReference.com*. URL : <https://www.wordreference.com/> (date of access: 01.12.2021).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

79. Байден відклав всі питання, щоб показати: США – головний союзник Києва. *Думки українських експертів, авторські колонки - Главред - Главред*. URL : <https://glavred.info/ua/opinions/bayden-otlozhil-vse-voprosy-chtoby-pokazat-ssha-glavnyu-soyuznik-kieva-10261037.html> (дата звернення: 01.12.2021).

80. Байден втратив довіру до Європи і йде слідами Трампа. *Думки українських експертів, авторські колонки - Главред - Главред*. URL: <https://opinions.glavred.net/bayden-poteryal-doverie-k-evrope-i-idet-po-stopam-trampa-10305072.html> (дата звернення: 01.12.2021).

81. Битва титанів: чим може закінчитися протистояння країн Великої сімки та Китаю. *Думки українських експертів, авторські колонки - Главред - Главред*. URL : <https://opinions.glavred.net/bitva-titanov-chem-mozhet-zakonchitsya-protivostoyanie-stran-bolshoy-semerki-i-kitaya-10280388.html> (дата звернення: 01.12.2021).

82. Вікно можливостей для України? Як Києву діяти далі. *Новини України та світу – НВ*. URL : <https://nv.ua/ukr/opinion/rosiya-chehiya-nato-yak-diyati-ukrajini-u-razi-agresiji-rosiji-novini-ukrajini-50156031.html> (дата звернення: 25.11.2021).

83. Віталій Портников: Зеленському не варто читати нотації Байдену. *espreso.tv*. URL: https://espreso.tv/vitaliy-portnikov-zelenskomu-ne-var-to-chitati-notatsii-baydenu?fb_comment_id=4034629843320577_4035744116542483 (дата звернення: 01.12.2021).

84. Глобалісти приступили до руйнування США на користь Китаю. *Новости Украины, последние новости политики, экономики, мира – Главред*. URL: <https://glavred.info/ua/opinions/globalisty-pristupili-k-razrusheniyu-ssha-v-polzu-kitaya-10249010.html> (дата звернення: 20.11.2021).

85. Домовленості Байдена та Меркель як геополітичний провал США. *pnk.tv*. URL: https://pnk.tv/blogs/domovlenosti_baidena_ta_merkel_iak_heopolitychnyi_proval_ssha_1012162 (дата звернення: 01.12.2021).

86. Дуже потужний сигнал. Чого чекати Україні після зустрічі Зеленського з Блінкеном. *Новини України та світу – НВ*. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/blinken-v-kiyevi-yak-gotovi-dopomogti-ssha-novini-ukrajini-50158568.html>

87. Зустріч Байдена і Меркель: сумний підсумок для України. *Думки українських експертів, авторські колонки - Главред - Главред*. URL: <https://opinions.glavred.net/vstrecha-baydena-i-merkel-pechalnyu-itog-dlya-ukrainy-10288152.html> (дата звернення: 01.12.2021).

88. Китай оголосив, що більше не визнає США в якості світового лідера. *Новости Украины, последние новости политики, экономики, мира – Главред*. URL : <https://glavred.info/ua/opinions/kitay-obyavil-chno-bolshe-ne-priznaet-ssha-v-kachestve-mirovogo-lidera-10257416.html> (дата звернення: 27.11.2021).

89. Майбутнє України. Між Клінтон і Трампом. *Українська правда - Блоги*. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/ribchinski/56d4589e8ed65/> (дата звернення: 01.12.2021).

90. Осіннє падіння Байдена: чому дедалі більше американців не підтримують президента. *Європейська правда*. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/11/18/7130430/> (дата звернення: 01.12.2021).

91. Питання Північного потоку-2 скоро повністю " замнуть". Новини України за останню годину на Главред. *Актуальні новини в світі за сьогодні - Главред*. URL : <https://glavred.net/opinions/vopros-severnogo-potoka-2-skoro-polnostyu-zamnut-10273974.html> (дата звернення: 01.12.2021).

92. Після візиту Зеленського до США. Що треба розуміти про Україну та НАТО. *Новини України та світу – НВ*. URL : <https://nv.ua/ukr/opinion/zelenskiy-bayden-koli-ukrajina-stane-chlenom-nato-vizit-do-ssha-novini-ukrajini-50181474.html> (дата звернення: 01.12.2021).

93. США vs Китай: хто впливатиме на Україну в 2021 році. *Новости Украины, последние новости политики, экономики, мира – Главред*. URL : <https://glavred.info/ua/opinions/posilennya-vidnosin-zi-ssha-ta-bayduzhist-kitayu-do-chogo-u-2021-roci-gotuvatisya-ukrajini-u-vidnosinah-zi-svitovimi-gegemonami-10233662.html> (дата звернення: 17.05.2021).

94. Трамп на звалищі історії, або Як Байден руйнує спадщину 45-го президента США. *pnk.tv*. URL : https://pnk.tv/blogs/tramp_na_zvalyshchi_istorii_abo_yak_baiden_ruiniue_spadshchynu_45_ho_prezydenta_ssha_993884 (дата звернення: 17.05.2021).

95. Тривожні новини. США можуть змінити стратегію використання ядерної зброї. *Gazeta.ua*. URL: <https://gazeta.ua/blog/56006/trivozhni-novini-ssa-mozhut-zminiti-strategiyu-vikoristannya-yadernoyi-zbroyi> (дата звернення: 01.12.2021).

96. Україна робить ставки на США, але титан тяжко хворий. *Gazeta.ua*. URL : <https://gazeta.ua/blog/54615/ukrayina-robit-stavki-na-ssa-ale-titan-tyazhko-hvorij> (дата звернення: 17.05.2021).

97. Урок Афганістану для нас. Новости Украины. *Lenta.ua*. URL: <https://lenta.ua/ua/urok-afganistanu-dlya-nas-102675/> (дата звернення: 01.12.2021).

98. Фабрика ненависті, або Кому дозволено порушувати правила Facebook. *Новини України і світу. Останні новини 2021 року сьогодні онлайн - Главком*. URL: <https://glavcom.ua/columns/pavlokazarin/fabrika-nenavisti-abo-komu-dozvoleno-porushuvati-pravila-facebook-789796.html> (дата звернення: 01.12.2021).

99. Чому США не битимуться за Україну. *Новости Украины, последние новости политики, экономики, мира – Главред*. URL : <https://glavred.info/ua/opinions/pochemu-ssha-ne-budut-dratsya-za-ukrainu-10255325.html> (дата звернення: 17.05.2021).

100. Afghanistan's Lesson for Us – Watching America. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/07/17/afghanistans-lesson-for-us/> (date of access: 01.12.2021).

101. After Zelenskiy's Visit to the United States, What We Need To Understand about Ukraine and NATO – Watching America. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/09/19/after-zelenskiys-visit-to-the-united-states-what-we-need-to-understand-about-ukraine-and-nato/> (date of access: 01.12.2021).

102. A very powerful signal: What can Ukraine expect after the meeting between Zelenskiy and blinken? *Watching America*. URL :

<https://watchingamerica.com/WA/2021/05/20/a-very-powerful-signal-what-can-ukraine-expect-after-the-meeting-between-zelenskiy-and-blinken/>.

103. A Window of Opportunity for Ukraine? What Is Kyiv To Do Next? *Watching America*. URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/05/05/a-window-of-opportunity-for-ukraine-what-is-kyiv-to-do-next/> (date of access: 17.05.2021).

104. Battle of the Titans: How the Confrontation between the G-7 and China May End – *Watching America*. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/06/25/battle-of-the-titans-how-the-confrontation-between-the-g-7-and-china-may-end/> (date of access: 01.12.2021).

105. Biden Has Lost Confidence in Europe and Is Following in Trump's Footsteps – *Watching America*. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/10/05/biden-has-lost-confidence-in-europe-and-is-following-in-trumps-footsteps/> (date of access: 01.12.2021).

106. Biden-Merkel Agreement as a Geopolitical Failure for the US – *Watching America*. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/08/16/biden-merkel-agreement-as-a-geopolitical-failure-for-the-us/> (date of access: 01.12.2021).

107. Biden-Merkel Meeting: Sad Result for Ukraine – *Watching America*. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/07/30/biden-merkel-meeting-sad-result-for-ukraine/> (date of access: 01.12.2021).

108. Biden Put All Issues on Hold To Show That the US Is the Major Ally of Kyiv. *Watching America*. *Watching America*. URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/04/21/biden-put-all-issues-on-hold-to-show-that-the-us-is-the-major-ally-of-kyiv/> (date of access: 17.05.2021).

109. Biden's Autumn Fall: Why More and More Americans Don't Support the President – *Watching America*. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/12/03/bidens-autumn-fall-why-more-and-more-americans-dont-support-the-president/> (date of access: 05.12.2021).

110. China Declares It No Longer Recognizes the US as World Leader – Watching America. *Watching America.* URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/04/06/china-declares-it-no-longer-recognizes-the-us-as-world-leader/> (date of access: 17.05.2021).

111. Disturbing News: US May Change Its Nuclear Strategy – Watching America. *Watching America.* URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/11/12/disturbing-news-us-may-change-its-nuclear-strategy/> (date of access: 01.12.2021).

112. Globalists Set About Destroying the US in Favor of China – Watching America. *Watching America.* URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/03/03/globalists-set-about-destroying-the-us-in-favor-of-china/> (date of access: 17.05.2021).

113. The Hate Factory, or Who Is Allowed To Break Facebook Rules? – Watching America. *Watching America.* URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/10/21/the-hate-factory-or-who-is-allowed-to-break-facebook-rules/> (date of access: 01.12.2021).

114. The Issue of Nord Stream 2 Will Soon Be Completely Hushed Up – Watching America. *Watching America.* URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/06/02/the-issue-of-nord-stream-2-will-soon-be-completely-hushed-up/> (date of access: 01.12.2021).

115. The US vs. China: Which Country Will Influence Ukraine in 2021? – Watching America. *Watching America.* URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/01/14/the-us-vs-china-which-country-will-influence-ukraine-in-2021/> (date of access: 17.05.2021).

116. Trump Is in the Trash Heap of History, or How Biden Is Destroying the Legacy of the 45th President of the United States – Watching America. *Watching America.* URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/01/31/trump-is-in-the-trash-heap-of-history-or-how-biden-is-destroying-the-legacy-of-the-45th-president-of-the-united-states/> (date of access: 17.05.2021).

117. Ukraine Is Betting on the United States, but the Giant Is Seriously Ill – Watching America. *Watching America*. URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/02/28/ukraine-is-betting-on-the-united-states-but-the-giant-is-seriously-ill/> (date of access: 17.05.2021).

118. Why the US Won't Fight for Ukraine – Watching America. *Watching America*. URL : <https://watchingamerica.com/WA/2021/03/26/why-the-us-wont-fight-for-ukraine/> (date of access: 17.05.2021).

119. Zelenskiy Should Not Lecture Biden – Watching America. *Watching America*. URL: <https://watchingamerica.com/WA/2021/06/16/zelenskiy-should-not-lecture-biden/> (date of access: 01.12.2021).

